

Teemana järvet ja matkailu

1/2003

- tietoa
matkailusta ja
matkailuelinkeinosta

M
U
U
T
U
V
A

M
A
T
K
A
I
L
U

MUUTTUVA MATKAILU

**- TIETOA MATKAILUSTA JA
MATKAILUELINKEINOSTA**

1/2003

Kansikuva: Markku Lepistö.

Sisällysluettelo

TALVISEN JÄRVEN TAIKAA.....	3
Tuija Härkönen	
ARKTISIA ELÄMYKSIÄ?	
Talvinen järvi Savonlinnan matkailumainoksissa	4
Kati Pitkänen ja Mia Vepsäläinen	
WINTER TOURISM: ESCAPE OR IMMERSION?	18
William C. Gartner	
INNOVAATIOIDEN MERKITYS TALVISEN JÄRVIMATKAILUN MENESTYKSELLISESSÄ KEHITTÄMISESSÄ	
Neljä esimerkkiä innovatiivisista yritysratkaisuksista	23
Hannu Ryhänen	
VALKEAT TIET	33
Sulo Strömberg	
WALK ON WATER	37
Martijn M. H. van Boxtel	
LINKKIVINKKEJÄ	40
TULOSSA	41
OHJEET KIRJOITTAJILLE	46

TALVISEN JÄRVEN TAIKAA

Naapurimaa Ruotsissa retkiluistelulla on vuosikymmenien perinteet, Hollannissa se on suurta kansanhuvia; kanavien jäätyessä kaikki kynnelle kykenevät menevät siltä istumalta luistelemaan. Suomessa laji on varsin nuori, vaikka jäävarmuus on em. maihin verrattuna huomattavasti parempi. Kuopiossa järjestettävä Finland Ice Marathon järjestetään tänä vuonna 20. kerran, mutta myös ilahduttavan monessa muussa kaupungissa voi luistella jäähallin kaukalon sijasta luonnonjäärädalla.

Retkiluistelu on luontoliikuntaa parhaimmillaan. Kunto nousee taatusti, ainakin vastatuuleen puskiessa, myötätuulella taakse voi jäädä huomaamatta uskomaton määrä kilometrejä. Raikkaan ulkoilman ja liikunnan lisäksi retkiluistelu on ennen kaikkea elämyksiä lähellä luontoa. Ja mikäpä maistuisi luistelun ohessa paremmalle kuin höyryävä juoma ja eväsleivät, joiden voimin jaksaa jatkaa, vaikka reidet olisivat irtisanoneet yhteistyösopimuksen aikaa sitten.

Luonnonjääradat tuovat yhden uuden elementin talvimatkailutarjontaan, mutta palvelevat myös paikallisväestöä. Esimerkiksi Jyväskylässä keskelle kaupunkia Jyväsjärven jäälle tehty luistelurata on vaikuttanut merkittävästi retkiluistelun harrastajien lukumäärän sekä luistimien myynnin kasvuun. Hyödyt ovat niin sosiaalisia kuin taloudellisia, puhumattakaan siitä lisäarvosta, jota se on kaupungin matkailulliselle vetovoimaisuudelle tuonut.

Retkiluistelu, kuten myös monet muut, innovatiivisetkin talviset aktiviteetit, tulevat esiin useassa tämän järjestyksessään jo kolmannen Vesistömatkailuprojektin kokoaman Järvet ja matkailu –teemanumeron artikkelissa. Aineksia talvisen järven matkailulliseen hyödyntämiseen ammennetaan niin vanhoista matkailufilmeistä kuin jääteiden historiasta. Ulkomaalaisten kirjoittajien artikkelit vahvistavat käsitystä siitä, että talvisessa järvessä on todellakin taikaa, mutta herättävät myös pohtimaan, olemmeko me paikalliset palveluntarjoajat, markkinoijat ja muut matkailupalvelutarjontaan vaikuttavat itse talvihoroksessa?

Tämän lehden ilmestyessä on kevättalvi kauneimmillaan ja järvien jäät täytyvät pilkkijöistä, hiihtäjistä ja muista päivänpaistatteliijoista. Menkäämme sinne itse kukin ideoimaan, kuinka tästä meille halvasta huvista saadaan kannattavaa liiketoimintaa!

Tuija Härkönen
suunnittelija, Vesistömatkailuprojekti
Savonlinnan koulutus- ja kehittämiskeskus
Joensuun yliopisto
tuija.harkonen@joensuu.fi

ARKTISIA ELÄMYKSIÄ?

Talvinen järvi Savonlinnan matkailumainoksissa

Savonlinnan matkailulle tärkeänä on nähty viime aikoina erityisesti talvi-matkailun edistäminen. Tämä nostaa esille kysymyksen talvisen järven hyödyntämismahdollisuuksista vetovoimatekijänä. Vaikka talvimatkailu onkin nähty tärkeänä, painottuu mainosmateriaali edelleen voimakkaasti kesäkauteen. Tässä artikkelissa tarkastelemme talvista järveä Savonlinnan matkailumainoksissa aina 1900-luvun alusta lähtien ja pohdimme sen roolia imagotekijänä talvimatkailussa.

Järvi imagomainonnassa

Vaikka paikkojen markkinointi ja siihen liittyvä imagon luominen ovat yleistyneet länsimaissa vasta 1970-luvulta lähtien, on matkailumarkkinointia ollut Suomessa jossain muodossa aina 1800-luvulta lähtien. Yhtenä keskeisimpänä elementtinä mainoksissa on perinteisesti esiintynyt fyysinen ympäristö. Ympäristö vaikuttaa suurelta osin paikasta saatuun ensivaikutelmaan ja sitä voidaan myös aktiivisesti hyödyntää imagotekijänä haluttujen vaikutelmien luomisessa (Ashworth & Voogd 1990: 12; Norvasuo 1996: 59-60).

Fyysistä ympäristöä, kuten järviluontoa, voidaan ensisijaisesti pitää konkreettisenä imagotekijänä, johon liittyvällä mainosretoriikalla on vastineensa todellisuudessa. Esimerkiksi "Savonlinna, Saimaan helmi" -mainoslause saa vastineensa Savonlinnan ympärillä levittäytyvässä, aistein havaittavassa, järvi-maisemassa. Fyysisen ympäristön käyttö imagotekijänä on siten riippuvainen fyysisestä todellisuudesta ja siihen liittyvistä ominaisuuksista, kuten esteettisestä kauneudesta tai ympäristön tarjoamista toimintamahdollisuuksista. Nämä vaihtelevat niin maantieteellisesti, biologisesti kuin kulttuurillisestikin. Järvimaiseman tapauksessa imagotekijälle luo rajoituksensa esimerkiksi vuodenaikojen vaihtelu, joka muuttaa maiseman kesäisen sinivihreyden talvikuukausien loputtomaksi valkeudeksi. Konkreettisten imagotekijöiden ohella fyysiseen ympäristöön voi liittyä myös abstrakteja ominaisuuksia ja merkityksiä. Tällaiseksi voidaan nähdä esimerkiksi järvimaisemaan liitetty kansallismaiseman merkitys (ks. Virtanen 1998).

Tässä artikkelissa käsittelemme järviympäristöä fyysisenä imagoressurssina. Tarkastelemme talvisen järven käytön ongelmia matkailuesitteissä ja -filmeissä. Aineisto ulottuu ajallisesti 1900-luvun alusta 2000-luvulle ja käsittää erilaisia Suomea, Saimaata ja Savonlinnaa kuvaavia esitteitä ja elokuvia. Esitemateriaali on koottu Etelä-Savon maakuntamuseon ja Savonlinnan kaupunginkirjaston kotiseutuarkiston sekä kirjoittajien omista kokoelmista. Elokuvat kuuluvat Suomen elokuva-arkiston ja Matkailun edistämiskeskuksen kokoelmiin. Esitteitä ja elokuvia on olemassa esimerkinomaisesti kaikilta vuosikymmeniltä.

Matkailuesitteet ja –elokuvat on tarkoituksellisesti suunniteltu edistämään mainostajien intressejä. Mainosmateriaalia tuotetaan kuitenkin aina tietystä historiallisesta kontekstista, jolloin sitä voidaan pitää paitsi mainostajien tavoitteiden ilmentymänä myös laajemman yhteiskunnallisen kontekstin tuotteenä (Burgess & Wood 1988: 95; Sadler 1993: 178; Ward 1994: 53). Esitteiden ja mainosfilmien järvikuvauksen voikin tulkita kuvastavan myös yleisempiä yhteiskunnallisia käsityksiä kunakin aikakautena ihanteellisena pidetystä järviympäristöstä (Lewis 1988: 179-181; Hovi-Wasastjerna 1996: 16).

Kansallisromanttinen talvinen järvimaisema?

Savonlinnan matkailumarkkinoinnissa keskeisen fyysisen imagotekijän muodostaa Olavinlinnan ohella järviympäristö, johon on perinteisesti liitetty erityisiä kansallisromanttisia merkityksiä. Järvimaisemasta tuli osa suomalaista maisemaa jo 1800-luvun alkupuolella. Mutkikasta ja loputtomalta vaikuttavaa järvien ja saarien maisemaa pidettiin ajan kauneusihanteisiin sopivana ja maailmanlaajuisesti ainutlaatuisena (Häyrynen 1994; Vasenius 1996: 122-124; Eskola 1997: 32-34, 47). Topeliuksen ja Runebergin tuotannon määrittämänä järvimaiseman malliesimerkiksi nousi Punkaharju, josta tuli suojeltu maisemakohde jo vuonna 1848 (Häyrynen 1994). Punkaharjun myötävai-
kutuksella myös Savonlinnasta Olavinlinnoineen ja järvimaisemineen tuli merkittävä matkakohde. 1900-luvun alussa Savonlinnaan saapuneiden matkailijoiden tavoitteena oli tulla ihailemaan Olavinlinnan torneista sen ympärillä avautuvaa järvimaisemaa tai linnaa järvimaisemassa:

”Laaja ja tutustuttava näköala yli kaupungin, linnan ja ympäristöjen on *Hungerborg*’in tornista, josta katsoen maisema varsinkin valoisan kesäillan tyyneydessä esiintyy koko valtavassa kauneudessaan. *Etelässä* Pihlajavesi, jonka vesi kimaltaa saarten ja niemienvälitse, pohjoisessa Haapavesi, joiden välillä virtaava Kyrönsalmi, ja sen kapeimmalla kohdalla pienellä kalliosaarella tärkein Savonlinnan katsottavista paikoista Suomen ja koko pohjolan merkittävimmät muinaislinnoja, *Olavinlinna*.” (Opas matkailijoille Savonlinnassa ja sen ympäristössä 1900)

Matkailijoita houkutteleva kansallisromanttinen järvimaisema oli korostetun kesäinen eikä talvella ollut vielä 1900-luvun alun vuosikymmeninä matkailullista merkitystä. Myöskään Savonlinnan ”matkailumainoksissa” ei mainittu lainkaan talvea puhumattakaan talvisesta järvimaisemasta. Koko Suomea kuvavassa propagandaelokuvassa *Finlandia* vuodelta 1922 talvinen Suomi esitellään ensisijaisesti metsäteollisuuden raaka-ainehankintaan liittyvien ongelmien, uljaiden jäänmurtaajien ja erilaisten talvisten huvitusten ja kilpailujen kautta. Elokuvan ainoa talviseen Savonlinnaan liittyvä kuva on jään saartamista Saimaan valkokyljistä, jotka odottavat kesän saapumista Savonlinnan satamassa.

Talviloma järvellä?

Talvimatkailu alkoi vakiintua 1930-luvulla koulujen talvilomien alkamisen ja suurten hiihtokisojen suosion myötä. Tämä vaikutti osaltaan Lapin merkityksen kasvuun kotimaan matkailukohteena. Suosittujen hiihtoreittien ja rinteiden äärelle syntyi hotelleja ja matkailumajoja. Talvimatkailua markkinoitiin vetoamalla luonnonrauhaan ja hiljaisuuteen, Lapin talvisiin erikoisuuksiin sekä hiihtourheilun luonnonläheisyyteen. Talvimatkailun ajatusta sovellettiin myös muualla ja muun muassa Kolille valmistui 1930-luvulla laskettelurinne ja laturia. Myös Punkaharju alettiin markkinoida retkeily- ja talvimatkailukohteena, kun matkailijoille ei riittänyt enää runebergiläinen kansallismaisema, vaan matkakohteelta vaadittiin yhä parempaa palveluiden ja infrastruktuurin tasoa. Talvimatkailun kehittymisellä ei kuitenkaan ollut merkittävää vaikutusta Savonlinnan markkinointiin, vaan kaupunki säilyi perinteisenä kesämatkailukohteena (ks. Hirn & Markkanen 1987: 227-249). Talvisen järvimaiseman ilmaantumisesta Savonlinnan matkailumainontaan saatiinkin odottaa vielä useita vuosikymmeniä.

Maailmansotien jälkeinen jälleenrakennus nosti ympäristön maisemakoh-teisiin kohdistuvan symbolisen arvostuksen rinnalle taloudellisen kasvun mahdollistaman modernin rakennetun ympäristön ja mukavuuksien ihannonnin (Tarkka 1992: 185-189). Matkailumarkkinointiin liittyvään luonto- ja maisemakuvaukseen yhdistyi 1950-luvulta lähtien yhä useammin myös luontoon kuulumattomia elementtejä. Savonlinnan kesäinen järvimaisema täytyi laivoista ja rantoja yhdistämään rakennetuista maantie- ja rautatiesilloista (Eskola 1997: 82-87). Talvea esitteissä ei mainittu vielääkään.

Maaseutu- ja järvimaisema sai 1960-luvulla yhä enemmän nostalgisia piirteitä aurinkoisen lomamaiseman yhdistyessä lähiösuomalaisten nostalgiaan lapsuuden muistoihin (ks. Hietala 1998; Kolbe 1999: 168-169). Kesälomilla paettiin kaupunkiympäristöä maaseudulle ja mökille, menneeseen ja hallittavampaan elämäntapaan ja arvomaailmaan (Raivo 1999: 83).

Suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan kehityksen myötä yleistyneet talvilomat saivat kansalaiset etsimään aikaisempaa useammin myös talvisia vapaa-ajan viettomahdollisuuksia. Vastapainona kesäiselle nostalgialle ja rauhalle talvinen matkailutarjonta oli toiminnallisempaa. 1960-luvulla myös Savonlinnaan rakennettiin Aholahden hiihtokeskus hyppylimäkineen ja Ruunavuoren ”slalom-mäki” (Vehviläinen 1978: 704). Seuraavalle vuosikymmenelle tullessa talviaktiiviteetteina mainostettiin jo uutta Kasinoa ja uimahallia. Talvisen järven rooliksi aktiviteettitarjonnassa rajoittui talvikalastus, joka mainittiin 1960-1970 -luvuilla muutamissa esitteissä. Artikkelissa käytetyn esiteaineiston ensimmäinen talvijärvikuva löytyy vuoden 1978 *Savonlinna ja ympäristö* –matkailuesitteestä, jonka kannessa on pieni kuva rantamännyn takana avautuvasta talvisesta järvimaisemasta.

Lukuun ottamatta erilaisten talviurheilukeskusten esittelyä suomalainen talvi kuvattiin matkailuelokuvissa 1920-luvun tapaan metsäteollisuuden ja jäänmur-

tajien kautta kansallisena erikoisuutena. Tällaiseksi erikoisuudeksi voidaan tulkitä myös elokuvan *Sinisen Saimaan Sääminki* (1968) esittelemä ”reipas ikivanha kansallinen tapa” uinnin sijasta suoritettava hankikylpy. Savonlinnan osalta varsinaisen matkailusesongin odotusta kuvasi edelleen elokuvan *The Finnish Way* (1969) kohtaaminen satamassa uinuvien laivojen kunnostamisesta.

Talvisia järvielämyksiä

Viime vuosikymmenten aikana elämyskuluttamisen ja -kulttuurin synty on merkinnyt arvomaailmaltaan ja kulutustottumuksiltaan uudenlaisen matkailijaryhmän syntymistä. ”Uudet turistit” ovat aiempaa itsenäisempiä ja kokeilemampia matkailijoita, jotka osaavat arvostaa erilaisuutta ja ovat ympäristötietoisia. Matkakohteelta vaaditaan esimerkiksi persoonallisempaa luonnetta, aitoutta, elämyksiä ja kestäväen kehityksen periaatteiden noudattamista (Poon 1996: 114-116). Nykyaikaiselle matkailijalle ei useinkaan riitä enää esteettisesti kansallisromanttinen järvimaisema, vaan maisemaan on sisällyttävä mahdollisuuksia ja tarinoita. Tarjolla on niin taide- kuin seikkailulomia kalliokiipeilyineen ja erämaavaelluksineen.

Matkailu on tänä päivänä erittäin merkittävä osa Savonlinnan elinkeinoelämää ja paikalliskulttuuria. Erityisesti kesäisin kaupunki täyttyy oopperavieraista ja loma-asukkaista. Kilpailukyvyen säilyttämiseksi on useissa yhteyksissä nostettu esille tarve matkailusesongin laajentamisesta myös talvikauteen. Savonlinnan vahvuuksina pidetään edelleen Olavinlinnaa, Oopperajuhlia ja kesäistä järviluontoa. (Turunen 1998: 95-101; Savonlinnan seudun matkailu 1999: 48-51). Talvimatkailun edistämistavoite on kuitenkin tuonut myös matkailuesitteiden teksteihin (t) ja kuviin (k) entistä enemmän ja useammanlaista talvista tarjontaa. Useimmiten tarjonta liittyy erilaisiin talvisen järven mahdollistamiin aktiviteetteihin kuten:

- pilkkiminen (t&k), talvinuotan veto (k), kalastusretket (t)
- hiihtäminen jäällä (t&k)
- moottorikelkkailu jäällä (t&k)
- jäägolf (t)
- retkiluistelu (t)
- lumiveisto (t&k)
- rekiäjelut ja koiravaljakkoajelut (t&k, ei suoraa järviuimausta)
- avantouinti (k)
- saunominen iglussa järven jäällä (k)

Voimakkaampien mielikuvien luomiseksi esitteissä on aktiviteettien lisäksi ryhdytty myös kuvailemaan talvista järviympäristöä sanoin ja kuvin. Esiteretoriikassa talvista järveä on kuvattu pääasiassa (takuuvarmasti) jääpeitteisenä aktiviteettien toimintaympäristönä:

"...järvien jääkentillä päivetty paremmin kuin etelän auringossa, ahven syö halullisena avantoon luiskautettua pilkkiä ja suksi luistaa sekä jäällä että mäkimaisemassa murtomaaladulla." (Savonlinnan ja ympäristökunnat 1983)

"Plenty to do in all seasons in winter you can try out completely different pursuits, how about going cross-country skiing along well maintained trails or fishing through a hole made in the ice cover of a lake? Or perhaps riding a snow-mobile in the woods and over the frozen-over lakes?" (The Savonlinna Region 1998)

Aineistosta löytyneiden muiden kuin johonkin tiettyyn aktiviteettiin liittyvien talvijärvikuvien aiheena olivat puolestaan:

- "tyhjä" talvijärvimaisema
- Talvinen ilmakeku Savonlinnasta
- Lapsia leikkimässä rannalla, taustalla järvi
- Olavinlinna talvella (2 erilaista)
- Mökki ja laituri talvella
(esitteet vuosilta: 1983, 1987, 1993, 1996, 1998, 2000, 2001)

Vaikka talvimatkailun kehittämistarve näkyikin esitteissä aiempaa useampi-
na kuvina ja mainintoina, talvinen järvi ei pääse lähellekään kesäiseen järvi-
maisemaan liitettyjen merkitysten määrää. Lisäksi samojen talvikuvien käyttö
vuodesta toiseen on yleistä (kuva 1). Talvisen järven matkailumainonnassa ko-
rostuvat maiseman ihailun sijaan etenkin aktiviteetit. Vaikka lähestulkoon jo-
kaisen Savonlinnan matkailuesitteen kannessa on kansallisromanttinen kesä-
kuva Olavinlinnasta järviympäristöineen, löytyi koko käytettävissä olevasta
materiaalista vain kaksi vastaavaa talvikuvaa (ks. kuva 3). Mahtakohan mai-
nosmiesten kylmänpelko estää talvisen järvimaiseman ihailun monipuolisem-
man hyödyntämisen, vai eikö talvisen luonnon katsota houkuttelevan matkaili-
joita. "Yrittänyttä ei kuitenkaan laiteta", josta kertoo seuraava esimerkki.

Kuva 1. Kuva hiihtäjistä kaislikossa toistuu useissa esitteissä (esitteet vuosilta 1996, 1998, 2000 ja 2001).

Arktinen Saimaa -elokuvan järvimaisema

Arktinen Saimaa, joka on valmistunut 1970-luvulla on yleisestä matkailu mainonnasta poiketen kokonaan talveen sijoittuva matkailufilmi (ks. juonikuvaus). Englanninkielinen alkuteksti "The arctic lake Saimaa Eastern Finland" kertoo elokuvan suuntauksesta kansainväliselle yleisölle. Elokuva on kertomus hiihtovaellukselle lähtevistä (mahdollisesti ulkomaalaisista) matkailijoista. Matkan aikana tutustutaan niin eräretkeilyn hyviin ja huonoihin puoliin kuin alueen talviseen luontoon, perinneruokiin ja -tapoihin.

Talvinen ympäristö luo elokuvalla muista matkailumainoksista ja -elokuvista poikkeavan viitekehyksen. Lumen ja jään häivyttämä veden ja maan raja muuttaa järvien ja rantojen palapelinomaisen järvimaiseman loputtomiin jatkuvaksi valkoisuudeksi. Elokuvan maisemankuvauksessa yhdistyvät niin aurinkoisten päivien kimmeltävät hanget ja horisonttiin jatkuvat hiihtäjien jälkeensä jättämät latu-urat kuin lumisade ja öinen pimeys. Kamera taltioi laajojen maisemapanoraamojen ohella talvimaisemaan liittyviä yksityiskohtia: höyryvää hengitystä, hangelle heijastuvia varjoja ja suksien jälkiä lumen peittämällä järvenjäällä.

Arktinen Saimaa –elokuvan juonikuvaus

Elokuva alkaa Savonlinnasta, jossa kuusi miestä suunnittelee kompassin ja kartan avulla hiihtovaellusreittiä. Välineiden kunnostuksen jälkeen alkaa vaellus ja Olavinlinnan muurit, kuten muutkin ihmistoiminnan merkit, häviävät näkyvistä hiljaisella järvellä. Ensimmäisenä iltana retkeilijät leiriytyvät jäälle teltoihin. Aurinko laskee hävittäen näkyvistä kaiken muun valon lukuun ottamatta teltoista himmeänä kajastavia kaasuvaloja. Yksi miehistä näkee yöllä painajaista, jossa äkillinen säänmuutos muuttaa hiihtämisen mahdottomaksi ja matkaa on jatkettava jalan. Aamulla auringonpaiste on kuin onkin muuttanut hangenpinnan sohjoiseksi ja matka jatkuu edellistä päivää vaikeammassa olosuhteissa.

Toisena päivänä jäätikkö päättyy pieneen kylään, jota halkaiseva tie jatkuu lossiväylänä vastapäiselle rannalle. Kamera kuvaa hiihtäjiä hämmästeleviä "alkuperäisasukkaita" sekä kirkonkylän pientä kyläkauppaa. Lossiväylän takana matka jatkuu kävellen entistä sohjoisemmaksi muuttuneessa lumessa. Illaksi vaeltajat saapuvat hirsimökille, jossa heitä odottaa lämmin sauna ja herkkuja notkuva pitopöytä. Elokuvasa esitellään perinteisen puusaunan lämmitystä talviaikaan sekä miesten saunomista, johon olennaisesti liittyvät koivuvihdat sekä avantouinti. Illan pimennyttyä mökin tuvassa jatketaan ilonpitoa musiikin ja tanssin merkeissä.

Kolmantena päivänä sää on jälleen suosiollinen ja matka jatkuu hiihtäen. Auringon laskiessa vaeltajat saapuvat laavulle, jossa nuotion yläpuolelle viritetään pata kalakeittoa varten. Nuotion loimussa valmistetaan myös loimulohta ja illan jo pimennyttyä kamera kuvaa kalaa nälkäisinä sormin syöviä miehiä. Pöllö vilahtaa kuvassa kun miehet jatkavat laavulla illan viettoa leiritulen lämmittäessä pitkän hiihtopäivän jäykistämiä jäseniä.

Neljäs päivä avautuu ilmanvaihtelusta höyryävän auringonnousun maisemana. Yöllinen lumisade on kuorruttanut teltat ja hiihtäjiä matkalla seuranneet moottorikelkat paksun lumikerroksen alle. Matka jatkuu järven jäällä auringonpaisteessa ja vaeltajat varmistavat suuntansa vastaan tulevalta paikalliselta talvikalastajalta. Pian tämän jälkeen hiihtäjät kohtaavat laivaväylän ja järven jäätä peittävä sohjoinen lumi aiheuttaa moottorikelkan kaatumisen ja lastipulkan juuttumisen lumeen. Vaikeuksien lisääntyminen saa mitä ilmeisimmin yhden matkajista lopettamaan vaellusretken ja kamera kuvaakin väsyneen hiihtäjän saapumista takaisin Savonlinnan satamaan, jossa valkokylkiset höyrylaivat "Prinsessa Armada" ja "Väinämöinen" lepäävät jään ja lumen peittäminä. Loput miehistä jäävät jäälle teltoihin. Elokuva loppuu tämän jälkeen kuviin öisestä Saimaasta, jonka jäällä iglun muotoiset teltat sitkeästi seisovat.

Elokuvan ”arktinen” järvimaisema nostaa korostetusti esille talviseen järveen liittyvän eksoottisuuden. Eksoottinen arktinen Saimaa on täynnä vaikeuksia ja vaaroja, joiden voittamisen kautta muodostuva järvielämys on aito ja unohtumaton. Talvinen järvimaisema esittäytyy muuhun mainontaan verrattuna poikkeuksellisella tavalla kesäisten kaltaisissa laajoissa panoraamoissa sekä kansallisromanttisissa yksityiskohdissa. Esteettisen kauniiksi tekemisen rinnalla lumisateen ja pimeyden yhdistäminen maisemakuvaukseen tuo siihen draamatisempia – pelottavia tai mystisiä – piirteitä.

Eksootiikan ohella *Arktinen Saimaa* –elokuvasta esille nouseva teema on aitous. Aitous nou-see elokuvasta esille monilla eri tasoilla. Se on niin elokuvalisten valintojen lähtökohta kuin talvisen järven kokemiseen liittyvä keskeinen attribuutti. Elokuvalla ei ole tavoiteltu ensisijaisen positiivisen matkailukokemuksen välittymistä, vaan arktisen Saimaan matkajat saavat taivaltaa niin lumipyryssä kuin sohjoisessa hangessa. Matkalla kohdatut Saimaan asukkaat muovaavat omalla tavallaan alueesta välittyviä mielikuvia. Kuvattavaksi sattumalta valikoituneet ”aidot alkuasukkaat” ovat mummoja potkukelkkoineen tai yksinäisiä kalastajien hahmoja keskellä loputtoman valkoista järven jäätä. Saunominen, tanssit hirsimökissä kuten moninaisten perinteisten ruokien esittelykin lisäävät aitojen elementtien sarjaan tavat ja perinteet.

Arktisen Saimaan rinnalla muun mainonnan kesäinen perinteikkäiden höyrylaivojen ja lomamökkien Saimaa on ”erämaisesta rauhasta” ja ”laajoista, asumattomista selkosistaan” huolimatta vilkas ja nykyaikainen matkailumaisema. Talvinen järvimaisema tyhjenee kesän yltäkylläisestä toiminnasta ja esittäytyy siihen verrattaessa aitona ja eksoottisena matkailumaisemana. Perinteiden ja lumen ja jään kautta muodostuva kuva arktisesta Saimaasta herättää mielikuvan maasta joka ei ainakaan lomamaisemana ole yksiselitteisen helppo kuluttaa. Elokuvan matkailukontekstissa tulkitseminen jättääkin kyseenalaiseksi tavoitellaanko talvisen järven imagoksi vaaraa ja erämaisuuutta, vai haetaanko elokuvalla vain vastakohtaa kesäisen Saimaan helpolle lomatunnelmalle?

Lopuksi – arktisen Saimaan vastaus elämyskuluttajalle

Tarkasteltaessa matkailun kehittämistä nykyisin trendikköäksi koetun elämyskuluttamisen ja –tarjonnan näkökulmasta, tarjoaa Arktinen Saimaa elokuvan matkakertomus mielenkiintoisen vertailukohteen muulle talviseen järveen liittyvälle matkailumainonnalle. Elokuva tuo esille tarinan voiman fyysiseen ympäristöön liittyvien matkailuelämysten ja paikan imagon välittämisessä. Elokuvan toisiinsa liittyvät yksittäiset elementit ja tapahtumat muodostavat katsojan mielessä kuvan erikoislaatuudesta ja tiettyyn paikkaan liittyvästä kokemuksesta. Tässä suhteessa elokuva on luonnollisesti mahdollisuuksiltaan painettua esitettä moninaisempi media, mutta esitemateriaalissakaan ei ehkä olisi mahdotonta käyttää jotain elokuvan ”tarinankerronnan” keinoja.

Mainosmateriaalin kykyä välittää tarinoita voidaan analysoida erilaisten talviseen järveen liittyvien elämystasojen kautta. Kuvassa 2 on esitelty erilaisia mahdollisia elämystyyppejä ja niiden esiintymistä Arktinen Saimaa –elokuvasa sekä esitteissä. Kuvion elämystyypit ovat vain yksi tulkinta monisisältöisestä ja ongelmallisesta elämyksen käsitteestä. Tyypittelyn tarkoituksena on kuitenkin osoittaa, että matkailuelämys toimii monilla eri tasoilla, jotka liittyvät yksilön fyysisiin ja henkisiin tarpeisiin sekä laajemmin kulttuuriseen taustaan.

Kuvassa 2 elämykset on jaettu kolmeen päätyyppiin: aktiviteettien, henkisten kokemusten ja kulttuurin tuotteiden kautta syntyviin elämyksiin. Aktiviteetteihin kytkeytyvät elämykset voivat liittyä uusien haastavien ja jännittävien kokemusten hankkimiseen tai toisaalta rentoutumiseen ja arkipäivän rutiineista vapautumiseen (järviluonnon) rauhassa. Henkisillä kokemuksilla viitataan joko esteettisiin, visuaalisesti koettuihin, elämyksiin tai sosiaalisen kanssakäymisen kautta muodostuvaan yhdessäolon tunteeseen. Kulttuuriset elämykset on puolestaan jaettu paikallisia perinteitä hyödyntävään sekä taide- ja populaarikulttuurin kullekin aikakaudelle tyypilliseen elämystarjontaan (ks. Tuohino & Pitkänen 2002).

Elämystyyppi	Arktinen Saimaa	Esitteet
Aktiviteetit <ul style="list-style-type: none"> Seikkailu Rentoutuminen 	"...äkillinen säämuutos muuttaa hiihtämisen mahdottomaksi ...matka jatkuu edellistä päivää vaikeammissa olosuhteissa." "...sää on jälleen suosiollinen ja matka jatkuu hiihtäen. Auringon laskiessa vaeltajat saapuvat laavulle, jossa nuotion yläpuolelle viritetään pata..."	Hiihtoretkiä myös kuutamolla (ohjelmapaiväly, 1998) "Suksi luistaa sekä jäällä että mäkimmäisemässä murtomaaladulla." (1983)
Henkiset kokemukset <ul style="list-style-type: none"> Esteettinen Sosiaalinen 	"Neljä päivä avautuu ilmanvaihtelusta höyryävän auringonnousun maisemana." "...elokuva alkaa Savonlinnasta, jossa kuusi miestä suunnittelee kompassin ja kartan avulla hiihtovaellusreittiä. Välineiden kunnostuksen jälkeen alkaa vaellus..."	"Normaalitalvena takaamme hiihtoladut jäällä ja metsissä marraskuulta huhtikuun aurinkopäiviin." (1983) Perheladut (1983)
Kulttuuri <ul style="list-style-type: none"> Taide- ja populaarikulttuuri Perinteet 	"Illan pimennyttyä mökin tuvassa jatketaan ilonpitoa musiikin ja tanssin merkeissä." "Nuotion loimussa valmistetaan myös loimulohta ja illan jo pimennyttyä kamera kuvaa kalaa nälkäisinä sormin syöviä miehiä."	Aholaiti ski-centre (1960-luvulta lähtien) "Hiihto kaikissa muodoissaan on suomalainen perusharrastus vailla vertaa." (2001)

Kuva 2: Arktinen Saimaa -elokuvan ja esitemateriaalin mielikuvat ja erilaiset elämystyypit (ks. Tuohino & Pitkänen 2002).

Arktinen Saimaa –elokuva sisältää kaikki luokittelussa mainitut elämystyyppit antaen katsojalle mahdollisuuden koota mielessään erilaisia tarinoita. Vaikka esitemateriaalista onkin löydettävissä hyvin erilaisiin elämystarpeisiin vastaavia mielikuvia, ovat nämä eri elementit hyvin hajanaisesti esillä ja niitä joutuu etsimään jopa useista eri esitteistä. Talvisen järven ja siihen liittyvien aktiviteettien kuvaukset ovat myös varsin suppeita ja ”värittömiä”. Niiden rinnalla ”Arktinen Saimaa” –elokuvan tyyppinen tarina useine eri ulottuvuuksineen antaa talvisesta järvestä huomattavasti kokonaisemman ja elämyksellisemmän kuvan.

Talvisen järven hyödyntämiseen liittyviä ongelmia voidaan selittää järvimaiseman historiallisten merkitysten kautta. Kesäisen järviympäristön (Saimaan) muotoutuminen matkailijoiden hyödyntämäksi resurssiksi on käynyt läpi historiallisen kehityksen. Alun perin taloudellisesta ja osana paikallista toimintaa hyödynnettävästä fyysisestä resurssista muotoutui symbolisesti arvotettu ja selälaisena suojeltu suomalainen kansallismaisema. Kansallismaisema–merkitys mahdollisti järviympäristön hyödyntämisen matkailussa, mikä on jatkunut näihin päiviin saakka. Samalla järvimaisema on saanut yhä enemmän modernisaatioon ja kulutukseen liittyviä matkailullisia merkityksiä.

Vastaavan historiallisen merkitysten muutoksen ovat käyneet läpi pohjoisen Suomen erämaat, joista on muodostunut kansallisesti merkittävä suojelukohde ja toisaalta matkailijoiden kuluttama Lappi (Saarinen 2002). Tällä hetkellä talvinen erämaa kuuluu itsestään selvästi Pohjois-Suomen matkailutarjontaan. Näin ei kuitenkaan ole Savonlinnassa, koska talviselle järviluonnolle ei ole historiallisesti muodostunut Lapin talvisen erämaitten kaltaista asemaa matkailussa. Voidaankin olettaa, että talvinen järvi ei omaa kesäisen kaltaista matkailullista vetovoimaa, koska se ei ole toiminut vastaavalla tavalla kansallisromanttisen ihannoinnin, tai ainakaan sen varjolla tapahtuvan matkailun, resurssina. Talvisen järven käytölle matkailumainonnassa ei olekaan olemassa samanlaisia perinteitä ja syvälle juurtuneita symbolisia merkityksiä kuin kesäiselle järvimaisemalle (kuva 3). Talvisen järven esteettistä merkitystä ei ole osattu hyödyntää, vaan sen käyttö matkailun imagotekijänä on rajautunut lähinnä erilaisten aktiviteettien ympärille.

Aktiviteettien kautta määrittävä talvinen järvi ei kuitenkaan tarkoita elämysten yksipuolistumista, vaan kuten Arktinen Saimaa –elokuvan järvimaisema osoittaa, voi talvisen järven sisältyä niin henkisiä ja kulttuurillisia elämyksiä kuin tarinoita. Talvinen järvi voi siten tarjota juuri niitä elementtejä, jotka vetoavat matkailijoiden ennustetusti yhä kasvavaan luonnon, eksotiikan, aitouden, seikkailujen ja tarinoihin perustuvien elämysten kaipuuseen.

Kuva 3: Kansallisromanttinen talvinen järvimaisema on ilmestynyt Savonlinnan matkailuesitteisiin vasta viime vuosina (esite vuodelta: 2001)

Lähteet

- Ashworth, G. J. & H. Voogd (1990). *Selling the City: Marketing Approaches in Public Sector Urban Planning*. Belhaven Press. London.
- Burgess, J. & P. Wood (1988). *Decoding Docklands. Place advertising and decision-making strategies of the small firm*. Teoksessa Eyles, J. & D. M. Smith (toim.) *Qualitative methods in human geography*. Polity Press, Padstow, 94-117.
- Eskola, T. (1997). *Teräslintu ja lumpeenkukka – Aulanko-kuvaston muutosten tulkinta*. Musta taide, Helsinki.
- Hietala, V. (1998). *Maalta olet sinä tullut - Maaseutu, koti ja kansakunnan myytti elävän kuvan kulttuurissa*. *Wider Screen 1/98*. [Http://www.film-oholic.com/widerscreen/1998/1/index.htm](http://www.film-oholic.com/widerscreen/1998/1/index.htm). 29.8.2002.
- Hirn, S. & E. Markkanen (1987). *Tuhansien järvien maa. Suomen matkailun historia*. Matkailun edistämiskeskus ja Suomen matkailuliitto. Gummerus. Jyväskylä.

- Hovi-Wasastjerna, P. (1996). Onnen avain. Mainoselokuva Suomessa 1950-luvulla. Frenckellin kirjapaino Oy. Espoo.
- Häyrynen, M. (1994). National landscapes and their making in Finland. Undercurrent. [Http://www.uoregon.edu/~ucurrent/1.4.html](http://www.uoregon.edu/~ucurrent/1.4.html). 15.4.2002
- Kolbe, L. (1999). Suomalainen kaupunki. Teoksessa Löytönen, M. & L. Kolbe (toim.). Suomi – Maa, kansa, kulttuurit. Suomalaisen kirjallisuuden seura, Helsinki. 156-170.
- Lewis, M. (1988). Rhetoric of the western interior: modes of environmental description in American promotional literature of the nineteenth century. Teoksessa Cosgrove, D. & S. Daniels (toim.). The Iconography of Landscape. Essays on the symbolic representation, design and use of past environments. Cambridge University Press, Cambridge. 179-193.
- Norvasuo, M. (1996). Kunnan fyysisen ympäristön ja sen osien imagomerkitys. Teoksessa Lahti, P. & S. Heinonen & A. Huhdanmäki & R. Martamo & M. Norvasuo: Fyysinen ympäristö kunnan menestystekijänä. Valtion teknillinen tutkimuskeskus, tiedotteita 1747, Espoo, 57-88.
- Poon, A. (1996). Tourism, technology and competitive strategies. CAB International, Wallingford.
- Raivo, P. J. (1999). Maisema ja mielikuvat. Teoksessa Löytönen, M. & L. Kolbe (toim.). Suomi – Maa, kansa, kulttuurit. Suomalaisen kirjallisuuden seura, Helsinki. 70-87.
- Saarinen, J. (2002). Erämaan muuttuvat merkitykset: pohjoisen luonnon traditionaalinen käyttö, moderni suojele ja turistinen tulevaisuus. Alue ja Ympäristö 31.2. 25-36.
- Sadler, D. (1993) Place-marketing, Competitive Places and the Construction of Hegemony in Britain in the 1980s. Teoksessa Kearns, G. & C. Philo (toim.) Selling Places. The City as Cultural Capital, Past and Present. Pergamon Press. Oxford. 175-192.
- Savonlinnan seudun matkailu (1999). Itä-Savon kuntayhtymä, Itä-Suomen matkailun kehitys Oy. MKTK:n julkaisuja E:86, Savonlinna.
- Tarkka, P. (1992). Taistelut kulttuurista. Suomi 75 – Itsenäisen Suomen historia 4. Weilin + Göös, Vantaa. 182-221.
- Tuohino, A & K. Pitkänen (2002). Elämyksen representaatiot matkaesitteessä – esimerkkinä talvinen Itä-Suomi. Teoksessa Saarinen, J. & J. Järviluoma (toim.) Luonto matkailukohteena: virkistystä ja elämyksiä luonnosta. Metsäntutkimuslaitoksen tiedonantoja 866. Rovaniemi.
- Turunen, M. (1998). Olavinlinnan merkitys kulttuurimatkailijalle. Teoksessa Mattinen, M. (toim.) Olavinlinna " Maisema ja monumentti. Ympäristöministeriö alueiden käytön osasto. Suomen ympäristö 213. Helsinki. 95-101.
- Ward, S. V. (1994) Time and Place: Key Themes in Place Promotion in the USA, Canada and Britain Since 1870. Teoksessa Gold, J. R. & S. W. Ward (toim.) Place Promotion. The Use of Publicity and Marketing to Sell Towns and Regions. John Wiley & Sons. Chichester. 53-74.

- Vasenius, J. (1996). Suomi-neidon kertomaa – suomalaisen identiteetin syntyminen ja määrittely kansallisten symbolien kautta ensimmäisellä sortokaudella. Teoksessa Soikkonen, T. & V. Vares (toim.). Kuva ja historia. Turun Historiallinen Arkisto 50. Gillot Oy, Turku. 107-144.
- Vehviläinen, O. (1978). Savonlinnan kaupungin historia III. Savonlinnan kaupunki.
- Virtanen, P. V. (1998). Kaupungin imago. Mikä tekee Pariisista Pariisiin ja Pisasta Pisan? Rakennustieto Oy, Helsinki.

Elokuvat

Yhteensä 26 elokuvaa Suomen elokuva-arkiston (SEA) kokoelmista, joista 11 sisällönselvityksinä. Viisi elokuvaa Matkailun edistämiskeskuksen arkistosta.

Artikkelissa viitatu elokuvat:

- 1) Finlandia (Erkki Karu, 1922), SEA
Ohjaus: Erkki Karu
Tuotanto: Suomi-Filmi Oy
Tilaaaja: Ulkoministeriö
- 2) Sinisen Saimaan Sääminki (Veikko Laihanen, 1968), SEA
(Sääminki eilen tänään)
Ohjaus: Veikko Laamanen
Tuotanto: Veikko Laihanen Oy
- 3) The Finnish Way (1969), SEA
Tuotanto: Filmiryhmä Oy
- 4) Arktinen Saimaa (Matti Pulliainen, 1970-luku ?), SEA
Tuotanto: Matti Pulliainen, Matvek-filmi

Esitteet

Yhteensä 18 esitettä Savonlinnan kaupunginkirjaston kotiseutukokoelmasta (kk), 24 esitettä Etelä-Savon maakuntamuseon arkistosta (m) ja 17 esitettä omista kokoelmista (o).

Artikkelissa viitatu esitteet:

- 1) Opas matkailijoille Savonlinnassa ja sen ympäristössä (1900). Suomen matkailijayhdistyksen Savonlinnan haaraosasto. Etelä-Savon kirjapaino. Savonlinna. (kk)
- 2) Savonlinna ja ympäristö (1978). Julkaisija: Savonlinnan matkailupalvelu ry (kk)
- 3) Savonlinna (ja ympäristökunnat) (1983). Julkaisija: Savonlinnan matkailupalvelu ry. (kk)
- 4) Savonlinna yrittävä oopperakaupunki (1987) (kk)

- 5) Savonlinna Bravo! (1993). Julkaisija: Savonlinnan matkailupalvelu ry (m)
- 6) Savonlinna, alueen luontomatkailukohteet (1996). Julkaisija: Savonlinnan matkailupalvelu ry (o)
- 7) The Savonlinna region (1998) ja (2000). Julkaisija: The Lakeland Finland, Savonlinna tourist service (o)
- 8) Savonlinna lomaseutu (2000). Julkaisija: Savonlinnan matkailupalvelu ry (o)
- 9) Savonlinnan seutu (2001). Julkaisija: Savonlinnan matkailupalvelu ry (o)
- 10) Savonlinnan seutu, Talviuutiset (talvi-kevät 2001-2002). Julkaisija: Savonlinnan matkailupalvelu ry (o)

Mia Vepsäläinen
tutkija
Savonlinnan koulutus- ja
kehittämiskeskus
Joensuun yliopisto
mia.vepsalainen@joensuu.fi

Kati Pitkänen
suunnittelija
Savonlinnan koulutus- ja
kehittämiskeskus
Joensuun yliopisto
kati.pitkanen@joensuu.fi

WINTER TOURISM: ESCAPE OR IMMERSION?

Kansainvälisen matkailuakatemian presidentti, professori William C. Gartner kertoo artikkelissaan talvimatkailusta, erityisesti talvikalastuksesta, Amerikan tuhansien järvien osavaltiossa Minnesotassa. Savonlinnassa keväthankien aikaan vieraileva Gartner peilaa kotiosavaltionsa talvimatkailua Savonlinnan seudun tarjoamiin mahdollisuuksiin pohtien samalla niitä edellytyksiä, joita talvimatkailun onnistunut kehittäminen vaatii. Halutaanko talvimatkailusta ylipäänsä kannattavaa liiketoimintaa?

As I write this article it is a balmy -20°C outside my window. It has been colder of late but now that mid-February is upon us the real cold does not stay too long. Some who read this may think of palm trees and sandy beaches as an escape to the thoughts of another bracing winter day but my thoughts turn to Savonlinna, Finland where, by the time you read this, I will have spent most of March.

My first visit to Savonlinna was in July, 2002. I was there to help organize a conference but my colleague, Stephen Wanhill, and I were also given a quick tour of some of the region's tourist attractions. What struck me was the similarity to tourism attractions in my home state of Minnesota. Minnesota, as some may know, is also known as the Land of 10,000 lakes. The last ice age's glaciers are responsible for the numerous lakes one finds almost in every part of my state. What first caught my eye in Savonlinna was the abundance of water resources which, as it turns out, are both an asset and a hindrance to tourism development. The asset is the beauty and solitude lakes offer. The hindrance is the need for specialized equipment (e.g. watercraft) and skills required to journey deep into the lakes region.

Minnesota and Savonlinna – similarities and differences

The similarity between Minnesota and the Savonlinna region became even stronger when we visited the Finnish Forest Museum in Punkaharju. Coincidentally there is also a major Forest History museum in Grand Rapids, Minnesota in the heart of the state's forested area. The similarities did not stop there. The trees, especially the large pines, are the European counterparts to their North American cousins. To those not schooled in forest science it would be very difficult to tell the different continents trees from each other based solely on appearance. Even the fish were essentially the same. Perch are perch whether you find them in Minnesota or Finland. Pike, on the other hand, do look slightly different with the Finnish variety having more of a compact face. Whet-

her they fight the same on the end of a fishing line is something I intend to find out.

The similarities end however when the level and type of touristic activity are examined. The most famous touristic type activity found in Savonlinna is the annual opera festival held during the summer months of July and August. The opera festival, held as it is in Olavinlinna Castle embodies the marriage of two cultural attractions. The castle provides the historic cultural attraction which modern culture embraces to present both old and new operas. The combination of these two cultural attractions creates a synergistic effect that has helped Savonlinna become known within the opera community. One would be hard pressed to find anything comparable in our primary lakes region of Minnesota as the attractions of choice include outdoor recreation of which golf and fishing take center stage in summer.

Winter is different however and here is where I see the Savonlinna product similar to the Minnesota winter tourism product of a few years ago. Shortly after arriving at the University of Minnesota in 1993 I heard many people complain that summer was our only tourist season and that winter needed a boost followed by the shoulder seasons of spring and fall. Traditionally winters in Minnesota have been reserved for those who like to angle, or at least those who use angling as an excuse to escape their home, and the snowmobile crowd. What has happened to Minnesota over the last 15 years has been a major investment in infrastructure for those interested in outdoor recreation. With the passage of a state law that directs proceeds from lottery ticket sales be spent on the outdoors many trails, motorized and non-motorized, have been built and maintained and many new facilities have been constructed at state and local parks. This infrastructure investment has done much to increase the supply of outdoor recreation opportunities for people living in every area of the state. In addition, winter is increasingly being sold as a fun time for vacationing in Minnesota.

How does the Minnesota situation relate to what I heard and read about winter tourism in the Savonlinna region? With respect to developed infrastructure it does not appear that Savonlinna or Finland has a similar investment history or philosophy. As mentioned Minnesota devotes its lottery proceeds to enhancing and, at the same time, protecting the natural resource base of the state. Let us take snowmobiling as an example. Conflicts between different users of the resource (i.e. snowmobilers vs cross-country skiers) led to situations where users from both sides felt they were not able to gain their desired benefits from participation. The development of numerous trails for each group to use, throughout the state, has effectively segregated these conflicting uses and reduced the conflict substantially. Snowmobile clubs have also been organized and they "adopt" certain trails to maintain. Money derived from snowmobile registration taxes are used to pay for trail maintenance. Now winter destination areas in the state benefit from offering resources that either group can use without having to "share" a trail. Ice fishing is another example that can be used to compare Minnesota vs Savonlinna, Finland.

Ice houses for fishing and fun

Ice fishing is a Minnesota tradition. Ice is generally safe for foot travel in December but by the time January comes along most state lakes support vehicle traffic. Many ice anglers in Minnesota do not fish in the open but use either portable or semi-permanent ice houses. On one of more popular lakes,

approximately 1.5-2.0 hours from the metropolitan area, a many as 10,000 semi-permanent ice houses (a misnomer as they are not built from ice but rather sit on the ice) appear each year.

Roads to the houses are plowed, street signs erected and ephemeral villages appear. Almost all the ice houses are heated, many have beds, televisions, stoves for cooking, and portable toilet facilities. Numerous resorts offer "theme" ice houses such

as those with a 10 person hot tub for parties. In fact, it is not the ice fishing that brings many people to these ice houses but the opportunity to get away from home, play cards, and drink with friends that motivates the ice angler. Some do manage to catch fish. Building on the tradition of ice fishing many communities sponsor ice fishing contests where thousands of people will register and pay for the privilege of trying to catch the biggest, smallest, or first fish in order to win prizes such as Sport Utility Vehicles. The proceeds from the fishing contest are used to support charitable purposes as proscribed under state law.

How does all this relate to the Finnish winter experience? Based on my relatively short stay in the area plus conversations with Finnish colleagues it appears that the brand of winter activity one is likely to encounter in Savonlinna can best be described as a "do it yourself experience". Individuals or groups of in-

dividuals will bring their own equipment and, based on their experience and knowledge level, decide what to do. There are few tourism related businesses to provide planning or outfitting needs. When it comes to ice fishing it appears that people actually venture out on the ice with the primary goal of fishing rather than enjoying a multitude of experiences with fishing being one among many. This type of touristic activity is relatively culturally and environmentally friendly but generally not one that has great economic growth associated with it. Herein lies the challenge for the Savonlinna region. What level of tourism growth is desired? What will have to change to achieve the desired end? How will increasing use impact resource availability? Is the local business community prepared and willing to engage in winter tourism development?

Winter tourism – a tough sell?

None of the above questions are easy to answer but it appears that Savonlinna is at the stage of development where it needs to address these questions. There are a number of trends that will soon force the issue if the questions are simply ignored. The first trend is a reaction to terrorist activity. Short stays, closer to home appear to be on the increase. Regional markets (i.e. not tied to long haul international travel) appeared to gain at the expense of long haul markets in 2002. If terrorist activity increases to include more areas of the globe we can expect regional destinations that cater to local markets to be one of the beneficiaries.

Secondly, increasing disposable income will lead to greater travel of both the long haul and regional variety. Even though average holiday time is less for a U.S. resident than found throughout Europe, and the amount of time the average U.S. resident has available for holidays has not grown over the last decade, many U.S. residents are allocating more money for touristic purposes. This points to a higher status for leisure as a commodity. With increasing income levels and a somewhat stabilizing economy in Russia it is expected that Russians will be the predominant foreign tourist found in the Savonlinna region. There are also many other places to engage in winter activities closer to St. Petersburg than Savonlinna so winter activity will be based on how different the experience can be made to be from that found in close proximity to St. Petersburg.

Thirdly there is enormous competition for all tourists worldwide. Many new areas around the world are actively embracing tourism as the development option of choice. Tomorrow's tourists will be faced with many more destination choices than available to them today. Winter tourism, apart from the large down hill resort destinations available today, is still wide open for development. I am finding destinations in Minnesota that are expanding their market region because they are able to offer a product not found in close proximity to their clients. It is, for the most part, a product based on a quality resource backed by quality infrastructure and quality service.

Developing a winter tourism market for Savonlinna will require changes that will not be easy to implement. In addition to creating awareness and images that will attract tourists the infrastructure for providing services will need to change. This topic has been addressed before in this journal (See Gillian Wallace in issue 2/2000). There are also policies and laws that will have to be consulted before a winter tourism development strategy can be successfully initiated. Where will the funding come from to provide some of the infrastructure development as well as the marketing needed to move tourists into the area? Is the local population ready for this change and are they in a position to benefit from it?

Winter tourism may seem like a tough sell but today it is becoming easier than ever before. The introduction of new fabrics, boots, and other winter equipment has turned the experience around from one of trying to survive to one of maximizing enjoyment. Winter is no longer the time to hibernate or wait until one can escape to a warmer climate for holiday. As with most anything else the trepidation that accompanies an unknown experience can be handled quite easily if a provider (i.e. tourism business) is there to make the experience memorable. To launch a higher activity of winter tourism in Savonlinna will require a great deal of public/private cooperation. If ignored there is no guarantee winter tourism will develop into a positive activity for the environment and local culture. What is known from trend analysis is that during winter tourism is no longer just an escape to the sun and sand of the tropics anymore. How it develops in the Savonlinna region is now entirely up to the local inhabitants. That may not always be the case so it is imperative that locally based active planning for winter tourism be a high priority.

In closing I refer to an editorial cartoon that appeared in *The Guardian* Europe 13 February 2003. It asked the question "How scared are we?" referring to potential terrorist activity. On one end of the continuum was "Unperturbed" and at the opposite end was "Moving to Finland". Finland has many qualities tourists seek in today's troubled world. If those who are looking for what the Savonlinna region possesses, and it appears there are increasing numbers of these people, winter will no longer be a hard sell as long as proper development planning has taken place.

William C. Gartner
Professor of Applied Economics
President, International Academy for the Study of Tourism
Associate of the Tourism Center
University of Minnesota
wcg@umn.edu

INNOVAATIOIDEN MERKITYS TALVISEN JÄRVIMATKAILUN MENESTYKSELLISESSÄ KEHITTÄMISESSÄ

Neljä esimerkkiä innovatiivisista yritysratkaisuista

Suomen järvet ovat toistaiseksi tulleet tunnetuiksi kesämatkailukohteina. Kesäisten järvimatkailutuotteiden rakentaminen ja myynti ei ole ollut järin suuri ongelma. Kesälle on riittänyt kysyntää.

Kiivain kesäsesonki on kuitenkin tavattoman lyhyt, hieman yli kuukauden mittainen pyrhähdys, jona aikana useimpien matkailuyrittäjien täytyy tehdä valtaosa koko vuoden tuloksesta. Pitkällä aikajänteellä täytyisi pyrkiä kuitenkin taloudellisesti kestävämpiin ratkaisuihin ja tasoittaa tulorakennetta ympärivuotiseksi. Etenkin talviaika on monella matkailuyrittäjällä hyödyntämättä.

Entäpä jos rohkeasti laajentaisimme järvimatkailun sesonkia talven hiljaisemmille ajanjaksoille? Suomen järvet eivät kesäaktiviteeteiltään välttämättä erotu maailman muusta vesistöresurssiin perustuvasta tuotetarjonnasta, mutta taiga-alueen talvinen järviympäristö on selkeä eksoottinen kilpailuetu. Suomen järvet jäätyvät takuuvarmasti ja lunta riittää, joten ne tarjoavat mahdollisuuksia erilaisille järven jäällä toteuttaville elämyksellisille talvimatkailutuotteille.

Talvisen järven tuotemahdollisuuksista esimerkkeinä voidaan mainita ydintalven öinen matikkapilkki, autoretki valkeilla jääteillä, yhdistetty jäähiihto-lumikenkäretki talvisen järven sokkeloissa ja retken päälle rohkea pulahdus savusaunan makoisasta lämpimästä hyiseen avantoon. Kaikki nämä ovat talvisia järvielämyksiä, jotka tarjoavat aitoa eksootiikka etenkin ulkomaisille matkailijoille.

Ajatus talvijärvimatkailun kehittämisestä on periaatteessa erittäin kannatettava ajatus, mutta perusongelmana on se, että talven tuotteistaminen on vaativien olosuhteiden takia perin vaikeaa. On varmasti olemassa lukuisia extreme-matkailijoita, jotka haluavat koetella itseään talvisen järven ankarissa paikkupakkasissa ja kylmissä viimoissa, mutta keskimääräinen matkailija on perusluonteeltaan sen verran mukavuudenhaluinen olento, että matkailuyrittäjän on pystyttävä järjestämään inhimilliset olosuhteet sääolosuhteista riippumatta. Pidempiaikainen oleskelu talvisen järven jäällä ilman tarvittavaa suojaa ja lämpöä nakertaa pahasti matkailupalveluja tuottavan yrittäjän uskottavuutta vastuullisena matkanjärjestäjänä.

Mitä ovat innovaatiot?

Innovaatioiden määritelmiä on useita, mutta erittäin lyhyesti määriteltynä se on uutuus, jolla on taloudellista arvoa (Stähle & Laento 2000:18). Yrityspohjaisen määritelmän mukaan innovaatio on sellainen tekninen, organisatorinen ja toimintatavallinen ratkaisu, jonka yritys itse kehittää tai ottaa itselleen uutena asiana joko suoraan tai soveltaen käyttöön omissa tuotteissaan, palveluissaan, tuotanto- ja palveluprosesseissaan tai muissa toiminnan kannalta merkityksellisissä yhteyksissä (Kolehmainen 2001:62).

Jälkimmäinen määritelmä kuvaa hyvin yritysinnovaatioiden moniulotteista luonnetta, ja lyhyempi versio sen karun totuuden, että hyväkin innovaatio on menestys vasta kun sillä on kysyntää kaupallisena tuotteena tai se jollain tapaa edesauttaa matkailuyrityksen kaupallisen palveluprosessin toteutumista ja kilpailukyyn säilyttämistä.

Kuinka sitten ylittää talvisen järviluonnon asettamat ankarat reunaehdot? Ratkaisuna ovat sellaiset innovaatiot, jotka muuttavat talviolosuhteet asiakkaille houkuttelevaksi ja miellyttäväksi toimintaympäristöksi. On siis kyettävä yhdistämään talvisen järven eksoottiset elementit - arktinen kylmyys ja pimeys, tasainen jääkansi, avoin tuulen viima, talvisen järviluonnon karu alkuvoima, tähtitaivas ja täydellinen rauha - mukavuutta tuottaviin ratkaisuihin.

Talvisen järvimatkailun innovatiivisen kehitystoiminnan tulisikin tuottaa sellaisia uusia aineita, teknologioita, tuotteita, tuotantoprosesseja, menetelmiä ja järjestelmiä tai parantaa jo olemassa olevia organisatorisia sekä muita kaupallisia ratkaisuja, jotka tarjoavat matkailijalle innostavan, vaivattoman, olosuhteiltaan mukavan ja turvallisen tavan kokea talvisen järven eksootikkaa.

Käytännössä on toimittava täysin päinvastoin kuin eräessä testaamassani matkailutuotteessa. Siinä asiakkaat kyyditettiin kovalla vauhdilla moottorikelkkavetoisella avoreellä (ilman kypärää!) kylmässä keskitalven viimassa ja pimeydessä pitkätkö matka keskelle järven jäätä. Jääleiriin oli rakennettu yksi suojaseinä jääkuutioista, mutta tuuli oli vaihtanut sillä välin jo suuntaa ja kylmä viima tavoitti asiakkaat. Asiakkaat istuivat kylmillä jääkuutioilla (ei peffan lämmikettä). Tarjotut ruoka ja juomat olivat haaleita huonosti suunnitellun ja rakennetun sekä tuuliseen säähän sopimattoman nuotiopaikan takia.

Perusidea jääleiristä keskellä järven ulappaa oli sinänsä erinomainen, mutta palveluratkaisuja ei tässä tapauksessa oltu mietitty loppuun saakka asiakkaiden näkökulmasta talviset olosuhteet huomioiden. Asiakkaan ainoa ajatus jääleirissä oli päästä mahdollisimman nopeasti pois sisäisen villapaidan äärelle. Jääleirituote olisi kaivannut rutkasti lisää innovatiivista tuotekehitystyötä. Nyt asiakkaalle jäi tuotteesta vain vilunväristyksiä ja pettymyksen maku suuhun.

Erilaiset innovaatiot matkailun yritystoiminnassa

Talvisen järven innovaatioita on useammanlaatuisia. *Tuoteinnovaatiot* ovat kokonaan uusia tuotteita tai parannuksia jo olemassa olevissa tuotteissa. Talvisia tuotemahdollisuuksia on runsaasti, joten ennemminkin on kyse siitä, että löydetään oikeat asiakkaat oikeille tuotteille. Hyviä vinkkejä tuoteinnovaatioihin löytää esimerkiksi Vesistömatkailuprojektin internetsivuilta ”Talvisen järven taikaa” -seminaarin antiin tutustumalla (www.matkailu.org/jarvimatkailu).

Prosessi-innovaatiot vastaavasti ovat kokonaan uusia tuotantoprosesseja tai parannuksia niissä. Kyse on silloin innovaatioista, jotka vaikuttavat laajemmin koko matkailuyrityksen toiminnan organisointiin. Esimerkiksi jos jokin matkailuyritys erikoistuu laajamittaisesti talvisen järven kaupallistamiseen matkailutuotteena, merkitsee se samalla yrityksen koko palvelujärjestelmän ja sitä tukevan markkinointikonseptin miettimistä tästä näkökulmasta käsin. Esiin nousevia kysymyksiä ovat silloin mm. yrityksen talviosaaminen, talvisiin olosuhteisiin sopiva kalusto ja asiakkaiden varusteet, talvisen järven ympärille rakennettavat yritysmielikuvat ja sellaisten jakelukanavaratkaisujen löytäminen, joiden kautta talvituotteet tavoittavat parhaiten potentiaaliset asiakkaat.

Yritysten tuote- ja prosessi-innovaatioiden lisäksi voidaan erottaa *teknologisia innovaatioita* (esimerkiksi em. jääleiri olisi kaivannut tulusissa olosuhteissa toimivaa ja riittävän määrän ruoka-annoksia kuumentavaa tehokasta avonuo-tioratkaisua), jotka koskevat tehokkaimpia mahdollisia tapoja välineellisesti toteuttaa jokin asia tai *markkinointi-innovaatioita*, joiden avulla talvinen järvi paketoidaan potentiaalisten asiakkaiden mielikuvien ja arvo-odotusten mukaiseksi matkailutuotteeksi sekä tehdään sen ostamisesta mahdollisimman vaiva-ton tapahtuma.

Organisatoriset innovaatiot koskevat esimerkiksi yrityksen talviseen järveen liittyvien matkailupalvelujen järjestämisen turvallisinta ja tehokkainta tapaa. Viime aikoina on alettu painottaa ”*pehmeitä*”, *sosiaalisia* ja *kulttuurisia innovaatioita*, jotka matkailun yritystoiminnassa ilmenevät esimerkiksi yrityksen toimintafilosofian ja palveluidean eroina suhteissa asiakkaisiin ja yhteistyökumppaneihin (Alarinta 1998:28; Kuitunen 2002:101). Esimerkiksi jokin yritys voi pitää talvisen järven tuotteissa pelkästään lihasvoimassa ja perinteisissä liik-kumistavoissa, kun taas toinen vastaavasti luottaa ainoastaan konevoimaan.

Mistä innovaatiot syntyvät?

Innovaatioiden syntyminen sinällään ei ole irrallinen osa arkielämää vaan useimmiten takana on jokin hyvin käytännönläheinen ongelma, joka kaippaa ratkaisua. Paine innovaatioon voi tulla markkinavetoisesti asiakkaiden tyydyttämättömien tarpeiden ja toiveiden takia tai sitten se on enemmän tuotanto-lähtöinen ratkaisu johonkin havaittuun ongelmakohtaan.

Toisaalta innovaatiot eivät koskaan synny tyhjästä vaan aina niiden takaa

löytyy sellaisia asioita kuten henkilökohtaista luovuutta, radikaaleja ajattelutapojen muutoksia, laajamittaista yhteistyötä, perus- ja soveltavaa tutkimusta, pitkäjänteistä tuotekehitystyötä (esimerkiksi prototyyppien testausta), investointeja tuotantoon, tuotannon järjestämistä ja markkinointia (Alarinta 1998:25). Tietysti jossain määrin tarvitaan myös ripaus onnea, että uuden innovaation rakentelussa kaikki palaset löytävät lopulta paikkansa.

Talvisen järven innovatiivisissa yritysratkaisuisissa ei siis riitä, että yrittäjällä on polttava halu ratkaista vaikkapa jokin tuotannollinen ongelmakohta. Yrittäjän on lisäksi kyettävä rakentamaan sellaisia verkostosuhteita, joiden kautta jatkuvasti kanavoituu uutta informaatiota, tutkittua tietoa, teknologiaa tai muita kehittämistoimintaa ja oppimista impulsoivia resursseja, jotka ruokkivat innovatiivisten ratkaisujen löytymistä (Kolehmainen 2001:56). Yksin on kenenkään mahdoton, etenkin kaupallisessa mielessä, olla innovatiivinen.

Innovaatioiden merkitys talviselle järvimatkailulle

Innovaatiot eivät yksistään ratkaise talvisen järvimatkailun menestystä, mutta mitäpä olisivat modernit laskettelukeskukset ilman gondolihissejä tai elektronisia maksuvälineitä. Kuten kehitys matkapuhelimissa osoittaa, ensin oli kyettävä synnyttämään uusia teknologisia tuoteinnovaatioita, että syntyi kyynyntää ihmisten paikka- ja aikariippumattomalle keskinäiselle viestinnälle. Teknologisia innovaatioita seurasivat nopeasti muut innovaatiot.

Nykyinen tilanne talvisen järven matkailullisessa hyödyntämisessä on hyvin samankaltainen. Laajamittaista kaupallista kysyntää talvisen järven tuotteille ei löydy, koska nykyiset ratkaisut eivät tue miellyttävien talvisen järvielämysten syntyä kuin rajoitetulle määrälle asiakkaita. Teknologisten innovaatioiden ohella puutteita on kaikissa muissakin innovaatioissa.

Talvisen järviressurssin laajempi kaupallinen hyödyntäminen edellyttäisi vastaisuudessa parempia innovaatioita sen ikävien asioiden voittamiseksi ja hyvien puolien korostamiseksi. Seuraavat neljä innovatiivista yritysratkaisua ovat mielestäni erinomainen lähtökohta sille, kuinka talvisen järvimatkailun kehittämistä voitaisiin ajatella kenties kokonaan uudella tavalla ja päästä siten asiakkaiden sekä tuotteiden kaupallisten vaatimusten kannalta nykyistä huomattavasti toimivampiin ratkaisuihin.

Neljä innovatiivista yritysimerkkiä talvijärvimatka- lun kehittämiseksi

Pilkkikota. Pilkkikota (kts. kansikuva) on näistä neljästä innovaatioista ainoa, josta kirjoittajalla on henkilökohtaista kokemusta. Pilkkikodan idea on syntynyt ajatuksesta saada asiakkaille suojainen ja lämmin tila järven jäälle. Valmiista kodasta sai pienillä muutoksilla pilkkikodan.

Kota kulkee kätevästi moottorikelkan vetämässä ahkiassa pystytyspaikalle. Pystytys onnistuu helposti yksin, mutta kova tuuli vaikeuttaa pystytystä. A-mallinen tukisalko (saranoitu yläosasta ja pätkitty noin 1 m kappaleisiin) keskellä pitää kodan mallissaan ja kodan helmoissa on lenkit, jotka kiinnitetään kiiloilla jäähän. Pohjan halkaisija on 6 metriä, joten lumitöitä on tehtävä reippaasti ennen kuin pohja on puhdas ja kirkas jää saatu näkyville pilkintää varten.

Kodan sisäpuolen alumiinikangas pitää lämmöt sisällä ja ulkopuolen vihreä kangas sulautuu hyvin ympäristöön. Normaalivalo näkyy kankaan läpi. Kotaan mahtuu maksimissaan 15 henkilöä. Istuimina toimivat klappijalkaiset penkit ja asiakkaiden alle on varattu solukumipalat. Lämmönlähteenä on ruostumatomasta teräksestä valmistettu, irtojaloilla varustettu tulisija.

Tulisijan alla voidaan käyttää lisänä esimerkiksi lautoja, ettei se sulata jäätä ja muodosta vettä kodan sisälle. Keittäminen ja paistaminen onnistuu tulisijan hiilloksella. Kodan ilmanohjaimet ohjaavat savun pois kodasta.

Asiakkaat ovat olleet erittäin tyytyväisiä kotaan ja ulkomaisille matkailijoille kokemus talvisella järvenselällä on lähennellyt pohjoisnavan reissua. Nimensä mukaisesti kota sopii hyvin leikkimielisten pilkkikisojen paikaksi, johon voidaan liittää mukaan juoma- ja ruokatarjoiluja. Kota voidaan pystyttää vaikkapa lähelle rantasaunaa, jolloin pilkinnän jälkeen voidaan helposti siirtyä suoraan saunomaan.

Omista kokemuksistani voin kertoa, että kodassa oli todella miellyttävä istuskella nuotion loimussa ja rupertella niitä näitä muiden kanssa sekä tietysti yrittää pilkkiä sitä suurta ylös. Tuuli lepatti kodan helmoissa, mutta sisällä oli lämmintä. Matkan kodalle taitoimme lumikengillä, mikä oli elämys sekin. Parasta kodassa tietysti suojan lisäksi on se, että sen voi helposti viedä asiakkaan luo ja pystytystilastahan järvellä ei ole puutetta.

Yrittäjän yhteystiedot:
Erämaan kutsu -ohjelmapalveluyritys
Markku Lepistö
Suopellontie 219, 19700 Sysmä
Puh. (03) 881 8050,
gsm 050 5220 370
Fax (03) 315 586 34
<http://www.eramaankutsu.com/>
markku.lepisto@eramaankutsu.com

Lämmitettävä pienteltha. Kuivuus ja lämpö ovat talvisen järviretkeilyn kehittämistä ajatellen ylivoimaisia mukavuustekijöitä, joista ei voi tinkiä missään vaiheessa. Lämmitettävä pienteltha on tähän ongelmaan erinomainen innovatiivinen ratkaisu, joka sopii hyvin esimerkiksi talvisen metsästyksen ja kalastusretkien tai pitkien hiihtovaellusten tukikohdaksi.

Teltan perusideana on poistaa talvisen olosuhteiden aiheuttamat perusongelmat, kylmyys ja kosteuden kertyminen, telttaelämästä. Ratkaisuksi on kehitetty pienikokoinen ja erittäin tehokas kamiina, joka takaa lämmön vaativissakin olosuhteissa. Kamiinan kapasiteetti riittää pitämään teltan lämpimänä myös kovilla pakkasilla. Lämmitettävässä pienteltassa lämmin kiertoilma pitää kosteuden loitolla ja kuivattaa yön aikana vaatteet sekä muut varusteet. Kamiina antaa koivuklapeilla hyvän lämpimän 3 tuntia, puuhiilillä 5 tuntia ja briketeillä 8 tuntia. Kylmin testiyö teltalla on ollut -28 astetta, jolloin lämmitetyn teltan yläosassa mitattiin +30 asteen lämpötila ja pohjakankaan päällä +15 asteen lämpötila.

Teltassa on sijaa kahdelle suurikokoiselle ja kolmelle normaalikokoiselle henkilölle. Teltasta on olemassa myös absidilla varustettu suurempi 4-6 hengen versio. Teltan materiaali on kosteus-, palo- ja homesuojattua. Ulkopuoliset alumiinikaaret kantavat lumikuorman eivätkä jäädy kiinni telttaan vaativissa ja vaihtelevissa olosuhteissa. Teltan kokoamiseen menee tottuneelta henkilöltä 15 minuuttia. Telttamalilla on hyödyllisyysuoja.

Lämmitettävän pienteltan hyväksi puoleksi esimerkiksi puolijoukkuetelttaan verrattuna voidaan laskea se, että se on kuin oma hotellihuone. Ei ole muiden meteliä ja yöllistä kuorsausta vaivana. Telttaratkaisulla on mahdollista säilyttää nykyajan matkailijan odottama palvelun yksilöllisyys.

Kotilo eräkärri on mielenkiintoinen ratkaisu, josta tarkkasilmäinen havaitsee lännen vankkurivaunusta tuttuja piirteitä. Ratkaisu sopiikin hyvin talviseen "karavaanariretkeilyyn".

Lännen vankkurin moderni pohjoinen versio on nostettu Sport Trailers -merkiselle peräkärriylle, jota on jatkettu edestä kapenevasti kamiinatilan verran. Talvista käyttöä varten pyörien alle tulevat sukset ovat helposti kiinnitettävät ja vetoaisaan tulee lisäkappale, jolla kärri saadaan yhdistettyä normaalin moottorikelkan vetokoukkuun. Kärri on maastokelpoinen vaikeissa ja kapeissa kelkkaurissakin.

Vankkurin makuutilan lattia on kaksinker- taista vaneria ja eristetty hyvin. Sisätilassa on kak- si pukkisänkyä (2 metriä pitkiä, 60 cm leveitä) ja takkatilan sekä makuu- tilan välissä on poikit- taispenkki. Penkin alta on tekstiilinen varusteti- la erityisesti keitto- ja ka- lastusvälineille. Vankku-

rin pressu on palo-, kosteus- ja homesuojattu. Takaosan kangas läpäisee va- loä.

Sisällä vankkurissa on lasiluukkuinen kamiina, joka toimii puulla ja hiilillä. Kamiinan palotila on jaettu ritilällä kahteen osaan ja se mahdollistaa alapuo- lisen osan lataamisen jopa yli 12 tuntia palavilla briketeillä. Kamiinan päällä on kaksi kattilapaikkaa ja kattilat lämpiävät nopeasti kun lisätään vain poltet- tavaa palotilan yläosaan. Kamiinan rakenne ohjaa lämmön tehokkaasti oles- kelutilaan päin ja saa sen kiertämään sisällä vankkurissa.

Vankkurin sisällä olevat kalusteet ovat irrotettavia, joten sisään mahtuu nor- maalikokoinen moottorikelkka. Talvista karavaanariretkeilyä ajatellen on ke- hitteillä matkaoppaalle erityinen keittiökotilo sekä huoltokotilo (vessat).

Yrittäjän yhteystiedot:
 Copypalvelu Jorma Arosilta Ky
 Orvokkikatu 22 A 4
 04420 Järvenpää
 gsm 044 0497 618
 jorma.arosilta@coline.fi

Pielisen Pendolino. Pielisen Pendolino on kevytrakenteinen, jalaksille sijoitettu ja moottorikelkkavetoinen kuljetusvaunu. Sopivissa olosuhteissa sillä on mahdollista kuljettaa asiakkaita pitkiäkin matkoja talvista järveä ihailemassa.

Pendolinon idea syntyi tarpeesta kehittää nopea kulkuyhteys Hotelli Pieliseltä suoraan Pielisen yli Kolin laskettelurinteiden juurelle. Kun bussilla matkaan tärväytyy aikaa reilu tunti, pääsee Pielisen Pendolinolla perille 15 minuutissa.

Pendolino vaatii alleen kovan kulureitin, mutta ei kuitenkaan puhdasta jäätä, sillä vetokelkan (Lynx 6900) tela ei pidä siinä ilman nastoitusta. Vaunu lämpiää 3,5 Kw webasto-lämmittimellä (polttoaineena diesel). Pendolinos-

sa on myös 12 voltin valojärjestelmä. Penkit ovat kevytrakenteiset huonekaluisuimet. Takaosassa on Peugeot-familian jousitus ja lisäksi iskunvaimentimet. Koko Pendolinon kokonaispaino ei ole kuin 300 kg.

Pendolinoon mahtuu 12 aikuista sekä heidän laskettelu- ja hiihtovarusteensa takaosassa olevaan telineeseen. Asiakaspalaute on ollut Pendolinon muotoilua ja systeemin yksinkertaisuutta kiittelevää. Ihmetelty on vain sitä, miksi kukaan muu ei ole tätä aikaisemmin keksinyt.

Pendolino on kehitetty yksin, mutta viimeisessä vaiheessa siihen on saatu tuotekehitysrahaa TE-keskuksen yrityspuolelta.

Yrittäjän yhteystiedot:

Reijo Hirvonen

Hotelli Pielinen

81590 VUONISLAHTI

Puh. (013) 544 144, Fax (013) 544 166

<http://www.hotellipielinen.com/>

reijo.hirvonen@hotellipielinen.com

Kuinka tulevaisuudessa edistää talvisen järvimatkailun innovaatiotoimintaa?

Yksittäiset yrittäjät ovat varsin yksin uusien matkailullisten innovaatioidensa kanssa. Hyvin usein puuttuu mm. tarvittavaa perustietoa, tuotekehitysräystä, sopivia tuotannollisia yhteistyökumppaneita ja vetoapua markkinointiin. Tämä on selkeästi ilmennyt keskusteltaessa esimerkiksi artikkelissa esiteltujen yrittäjien kanssa.

Vaikka Suomessa on viety varsin pitkälle kansallinen järjestelmä uusien innovaatioiden edistämiseksi (esimerkiksi TEKES), on sen painopiste hyvin vahvasti teollis-teknologisten ja suorien tuotannollisten innovaatioiden tukemisessa. Matkailua tukevien innovaatioiden synnyttäminen vaatisi nykyistä mittavampia panostuksia myös palvelutuotteiden sisällön ja markkinoinnin innovaatioihin. Se ei sulje pois sitä etteikö matkailualalla voitaisi käyttää uusien teknologisten innovaatioiden suomia mahdollisuuksia tehokkaasti jo nyt, kuten esimerkiksi tapahtuu markkinoinnin verkkoliiketoimintaratkaisussa.

Kysy tietysti sopii, millainen voisi olla se matkailun innovaatiojärjestelmä, joka tukisi talvisen järven hyödyntämistä? Voisiko se kasvaa laajempaan mittaan esimerkiksi nykyisen Matkailun osaamiskeskustoiminnan pohjalta? Tai mikä rooli voisi olla yleensä innovatiivisilla alueilla? Voisiko jostain maakunnasta tai seutukunnasta muodostua talvisen järvimatkailun innovaatiotoiminnan koekenttä, jossa nimenomaisesti otettaisiin tämä teema työn alle?

Mikäpä estäisi käynnistämästä mahdollisimman nopeasti esimerkiksi erillistä Matkailun osaamiskeskushanketta, joka poimisi kaikki talvisen järvimatkailun kehittämiseen liittyvät yritysinnovaatiot ja alkaisi määrätietoisesti rakentaa niiden ympärille uusia kaupallisia matkailutuotteita talvijärvimatkailun klusteri-ajattelun pohjalta. Tavoite voisi olla, ei sen enempää eikä vähempää, kuin rakentaa Suomen järviolueista maailman talvisen järvimatkailun edistyksellisin tuotebrandi.

Mukaan tuotekehitystyöhön voitaisiin ottaa uutta talviteknologiaa kehittäviä ja testaavia yksiköitä (esimerkiksi VTT tai SASTA vaatevalmistajana) ja myös markkinoinnillisten mielikuvien sekä verkkoliiketoimintaratkaisujen asiantuntijayksiköitä. Tällä tavoin saataisiin voimavaroja keskitetyksi ja mukaan sellaista talveen liittyvää erikoisosaamista, jota yrittäjiltä ei muuten löydy, ja joka lopulta kulminoituisi uusiksi talvisen järven matkailullisiksi innovaatioiksi.

Talvisen järvimatkailun konkreettiseksi edistämiseksi palaan jo esitettyyn ajatukseen ja heitän täkyksi idean siitä, että jonkin järviolueen keskeiset matkailutoimijat, ohjelmopalveluyrittäjät etunenässä, lähtisivät pilottiluonteisesti laajamittaiseen talvista järvimatkailua edistävään innovaatiotoimintaan. Löytyisikö tämä järviolue Hämeestä, Saimaan alueelta, itäisimmästä Suomesta vai vielä pohjoisemmasta? Matkailun osaamiskeskus voisi koordinoida tapahtuvaa innovaatiotoimintaa.

Hurjan tulevaisuuden vision voi tietysti heittää siitä, että jossain vaiheessa talvisen järven innovaatiotoiminta etenee asteelle, jossa sisävesien valkokyljet

kykenevät kesäajan ohella liikennöimään yhtä sujuvasti myös talvisissa olosuhteissa. Siinä vasta tosieksoittikkaa koti- ja ulkomaiselle matkailijalle, kun valkokylki rouskuttaa jäissä eteenpäin ja sen etukannen panoraamaikkunasta voi ihailla talvista järvimaisemaa ”Icy Lakeland” -menua makustellessa.

LÄHTEET

- Alarinta, J. (1998). Maaseutu innovatiivisena ympäristönä. Verkostot paikallisen elinkeinopolitiikan toteuttajina. Helsingin yliopiston Seinäjoen maaseudun tutkimus- koulutuskeskuksen julkaisuja A:4. Seinäjoki.
- Kolehmainen, J. (2001). Yritykset ja alueet tietointensiivisessä globaalitaloudessa. Kilpailukyky kohtalonyhteytenä. Tampereen yliopiston alueellisen kehittämisen tutkimusyksikön julkaisuja 12. Tampere.
- Kuitunen, S. (2002). Mikä on EU-rakennerahastojen lisäarvo alueiden t&k- sekä innovaatiotoimintaan. Sisäministeriön Oppivat Alueet konferenssin 26.-27.9.2002 työkirja, 96-123.
- Stähle, P. & Laento, K. (2002). Strateginen kumppanuus – avain uudistumiskykyyn ja ylivoimaan. WSOY, Helsinki.

Hannu Ryhänen, tutkija
Oppivat kohteet maaseutumatkailussa -hanke
Matkailualan verkostoyliopisto
Joensuun yliopisto
hannu.ryhanen@joensuu.fi

VALKEAT TIET

Tämän kirjoituksen mukana lukija pääsee tutustumaan Savonlinnan ala-puolisilla vesistöillä talvisin kuljetuille jääteille. Kirjoitus keskittyy lähinnä 1950-lukuun, mutta valkeita teitä on kuljettu jo vuosisatojen ajan. Kirjoittaja on taltioinut näiden valkeiden teiden historiaa Savon-Karjalan rajaseuduilta toistakymmentä vuotta. Tarkoituksena on, että tästä aineistosta saada aikaan kirja, jonka sivuilta lukijat saavat toivottavasti täydellisen tiedon näiden talviteiden historiasta noin sadan vuoden ajalta. Tiedon, joka perustuu kokonaan henkilökohtaisesti koettuihin tietoihin, jotka kirjoittaja on taltioinut.

Viehkot opasteina

Rospuuttokelien aikaan, jolloin saarista ei pääse kulkemaan venekyydeillä eikä järvien päälle pakkasen panema jääpeite vielä kannaa kulkijaa, Savonlinnan alapuolisten vesistöjen saarten asukkaat ovat eristyksissä muusta maailmasta. Saariston kansa on kuitenkin vuosisatojen ajan ollut sopusuhteessa luonnon kanssa ja oppinut lukemaan sitä. He odottivat kaikessa rauhassa milloin järvien jäät olivat niin paksuja, että ne kantoivat hevosen, sen vetämän viitoilla täytetyn reen ja parin miehen painon: oli viehkomisen aika.

Valkeat tiet viehkottiin samoille paikoille, joihin ne olivat järvien selillä linjaantuneet jo vuosisatojen ajan. Tieto niiden turvallisista paikoista oli säilynyt perimätietona sukupolvelta toiselle; virtaiset ohutjäiset paikat oli aina kierretty. Myös hevosten juottopaikat olivat joka talvi samalla paikalla, joten hevosilla liikkuneet tiesivät tarkkaan missä hevosen voi juottaa. Nämä avannot olivat sen ajan nesteenisäyspaikkoja kulkuneuvoille.

Kuinka viehkominen sitten tapahtui? Alkuaikoina viehkomisen tekivät asukkaat, joiden elantoihin valkeita teitä pitkin kuljettiin ja erilaisia tavaroita kuljettiin, yhteistyönä ilman mitään korvausta. Savonlinnan alapuolisilla jääteillä teiden viitoituksesta maksoi Säamingin kunta, joka möi viehkomisen ja teiden hoidon huutokaupalla. Työn sai halvin tarjous, joka työstä tehtiin. Yleensä viehkominen jäi samoille henkilöille, jopa suvulle hyvin pitkäksi aikaa. Viehkoina käytettiin havupuiden reilut kaksimetrisistä puuntaimista tehtyjä viehkoja. Kataja oli hyvin suosittu viehka siihen asti kunnes se rauhoitettiin ja sen käyttö tähän tarkoitukseen kiellettiin. Viehkojen välimatka oli noin 30-40 metriä, kuitenkin niin, että viehkalta toiselle näki hyvin. Viehkomista tehtiin monella eri tavalla. Yksi tapa opastaa tuiskussa eksynyt kulkija oikeaan suuntaan oli viehkoa toinen puoli tiestä vain joka toisella viehkalla.

Elämän tie

Savonlinnan alapuolisella järvialueella risteili talvisin runsas jäätieverkosto. Suurimmat saaret olivat asuttuja ja kulkijoita riitti sieltä valtatielle, joka alkoi Heikinpohjanniemenstä ja linjautui Pihlajaniemen rantaa myöten yli Pihlajaveden. Tie kiemurteli saarien lomitse salmien kautta Kokonsaareen ja sieltä edelleen Kokonselän yli Ahvionsaareen ja edelleen Kiviapajalle. Tielle yhtyi monta eri tietä saarista.

Tielle yhtyi monta eri tietä saarista.

Toinen samanlainen valtatie linjautui Soilukalta Pietolansaareen, josta se linjautui Saukonsaareen ja edelleen Taipaleenlahteen ja yli Kongonselän. Kongonsaaren länsipäässä tie linjautui Pahaniemen Laurikkalan kautta Ritosaareen, jonka jälkeen tie kääntyi Kankaisselälle ja sitä myöten lähelle Pääskylähtea Inkilän rantaan. Myös tälle valtatielle yhtyi monta pienempää talvitietä. Nämä tieosat oli jaettu useammalle viehkaporukalle hoidettavaksi.

Valkeiden teiden kuluttajia olivat luonnollisesti saaristossa asuvat talolliset, jotka kuljettivat Savonlinnaan maatalouden tuottamia elintarvikkeita ja kalaa sekä toivat kaupungista omissa talouksissa tarvittavia tavaroita. Voi oli ehkäpä kaikkein halutuin ruoka-aine kaupunkilaisille. Siitä oli jopa tehty ostajan ja myyjän kesken tinkasopimus eli oli sovittu milloin voivalmistaja sitä ostajalle toimitti. Yleensä tällainen tinkasopimus tehtiin parempiosaisten, herrasperheiden kanssa. Olihan näillä pikkuporvareilla rahaa maksaa voista hiukan enemmän kuin keskivertokaupunkilaisella. Myös vointeon yhteydessä valmistettu kirnupiimä oli kaupunkilaisille herkkua ja kysyttyä tavaraa.

Talviteitä pitkin kuljivat markkinamiehet ja romaanit runsaslukuisina aina Viipuria ja Pietaria myöten. Runsa oli myös hevosien määrä, joka näitä teitä tallasi jouluaikaan, kun niin syntiset kuin synnittömätkin riensivät joulukirkkoon. Pitkät olivat hevoskolonnat, kun vainajalle annettiin viimeistä maanpäällistä kyytiä matkalla viimeiseen leposijaan hautausmaalle.

Kun harras kirkkokansa lähti kirkosta kohti Haislahdessa odottavia hevosia ja rekiä, ja kun reet oli saatu pakattua täyteen hartaita kirkkosakäviöitä, niin varsinkin hevosta ohjastavalta hevosmieheltä unohtuivat kirkkoherran antamat elämänohjeet. Valtava oli perkeleitten parvi, mikä lenteli hevoslutanon yllä, kun jokainen hevosta ohjastava hevosmies oli ottanut käyttöön uuden nimen hevoselle. Kaikilla kaakeilla tuntui olevan sama nimi, sillä jokainen hevosmies huusi kovalla äänellä hevoselleen: Määtköös siitä, perkele! Samalla saivat hevosen persukkeet tuntea ohjasten hyväilyn, kun hevosmies viritti kaakkiaan vie-

läkin kovempaan menoon. Oli alkanut kilvanajo, jossa mitattiin kenellä se paras juoksija oikein on.

Posti matkasi näitä valkeita teitä pitkin kolmesti viikossa. Säamingin nimismiespiirin kyläpolliisi Mikkonen käytti tätä talvitietä vähintään kerran viikossa. Hän asui Kiviapajalla ja huolehti, että kylillä elettiin lakien ja asetusten mukaan. Kerran viikkoon Mikkonen kävi tekemässä nimismiehelle rätinkiä (selvää), miten hommat oli kylillä hoidettu. Voidaan siis todeta, että Savonlinnan alapuolisten vesistöjen saarissa asuville talvitie oli ”elämän tie”.

Hevoskyyti hiipuu

Talonpoikien tierasite, mantaalirasite, päättyi vuonna 1921, jolloin Suomeen perustettiin TVH, jolle yleisten teiden rakentaminen ja hoito siirtyi. Tiestön kunto alkoi voimakkaasti kohentua ja samalla autoistuminen kasvoi varsinkin sotavuosien jälkeen. Suomen hevosien tarpeellisuus alkoi vähetä 1955, jolloin Suomessa oli autoja ja hevosia suunnilleen saman verran, noin 122 000. Kulkemisessa ja kuljetuksessa oli siirrytty uudelle aikakaudelle ja samalla valkeiden teiden tarve hiipui. Saimaan vesistöillä aina Joensuuta ja Kuopiota myöten jääteiden käyttö loppui, mihin syynä oli syväväylä, joka katkaisi nämä jäätiet.

Yksi tärkeä jäätieverkosto jäi kuitenkin elämään. Tiestö linjautuu suurimmalta osin samoille paikoille, jossa se on talvisin ollut vuosisatojen ajan. Tämä talvitie alkaa Koivukannan lossin jälkeen Kesamonsaaresta. Lossirannasta tie linjautuu Kesamonsaaren yli Loukkaalanrantaan ja edelleen Kokonsaaren länsipään ohi Kokonselän yli Kiviapajalle. Tämä talvitie lyhentää kiviapajalaisten matkaa Savonlinnaan 40 kilometriä.

Kiviapajalta pääsee Savonlinnaan myös toista talvitietä myöten. Suunnataan auton keula Kiviapajalta Särkilahteen päin. Kun on tultu Soilukan kylän ohi, tienreunassa on tieviitta, jossa lukee Pietolansaari. Tie eroaa vasemmalle Särkilahden tieltä. Tästä alkaa talvitie, joka Tetricankaan ylitettyä ylittää Tetrise-län ja jatkuu edelleen Pietolansaaren, josta se jatkuu Pietolansaaren yli Mie-hikkälän ja Heikkilän elantojen liki Suurkortelahteen ja edelleen Saukonsaaren rantaan. Saukonsaaren jälkeen tie muuttuu taas jäätieksi Taipaleenlahdessa, josta se linjautuu samojen paikkojen kautta kuin se on viehkottu vuosisatojen ajan Ritosaareen. Ritosaaren jälkeen nykyinen valkea tie eroaa vanhasta hevosilla kuljetusta tiestä. Nykyisin käytössä oleva talvitie ylittää kapean salmen mantereen puolelle suoraan ja jatkuu maantietä myöten lähelle Tanhuvaaraa, josta matka Savonlinnaan jatkuu Moinsalmen tietä.

Näitä Savonlinnan alapuolisilla vesistöillä olevia jääteitä hoidetaan nykyisin erittäin hyvin useamman hoitokunnan työnä. Ne ovat jatkuvasti autoilla kuljetavassa kunnossa. Näin on tämä 1950-luvulla alkanut aikamatka valkeitten teiden historiaan päättynyt.

Vetovoimaa talvimatkailuun?

Vanha sanonta kuuluu: joka härjillä ajaa, hän härjistä puhuu. Näin tunnustan tekeväni seuraavassa. Olen saanut näiden vuosien aikana, jolloin olen taltioinut valkeiden teiden historiaa, matkata mielikuvissani hevosen vetämässä matkareessä kavioiden kopsetta ja tiukukellojen ääntä kuunnellen reilut 2000 kilometriä. Matkan varrella on ollut nähtävänä Suomen kaunis talvinen luonto kaikkine nähtävyyksineen. Mutta kaikkein kauneimman talvisen luonnon olen nähnyt tiellä, joka alkaa Ikoinniemen rannalta ja päättyy Soilukan kylän rannalle.

Tällä välillä valkea tie kiertelelee kauniitten jylhien saarten lahdelmissa. Suuria avaria selkiä ylittäessään matkalaiselta unohtuu nykyinen kiireinen elämäntyytmi, tuntuu kuin aika seisautuisi. Jylhät kalliomaisemat, jotka valkean lumipeitteen alla hohtavat varjoineen, ovat sanoinkuvaamattomia luojaan taideteoksia. Saarien ylitysosuuksilla kulkija saa nauttia rauhallisista metsämaisemista. Tiellä näkyy myös jääkauden käden jälki maaston monimuotoisina painanteina ja harjuina.

Omat mielenkiintoiset ajatukset heräävät mieleen myös talvitieosuudella, joka alkaa Kiviapajalta ja ylittää Saukonsaaren siellä tyhjiällä olevien elantojen likeltä. Tosin kulkija kohtaa myös elantoja, joissa puutetta torjutaan vielä maaseudulle perinteisellä tavalla. Nämä vielä elossa olevat saaristoelannot herättävät kaupunkilaisessa monenlaisia ajatuksia ja mietteitä.

Tämä Savonlinnan alapuolisilla alueilla oleva talvitielienkki, jonka voi Savonlinnasta käsin kiertää puolin tai toisin, on harvinainen helmi Suomessa. Mielestäni tätä ainutlaatuisista saaristotalvitietä kannattaisi hyödyntää talvimatkailuun esimerkiksi "safaritienä", jonka varrella kulkija voi pysähtyä kahvinkeittoon ja makkaranpaistoon, narrata ahvenia tai vaikka luistella. Rohkenenkin esittää Savonlinnan kaupungin matkailua kehittäviä virkamiehiä varaamaan päivän aikaa, kiertämään tämän talvitielienkin ympäri kaikessa rauhassa ajan kanssa ja miettimään yhdessä olisiko tätä talvitietä mahdollisuutta hyödyntää talvimatkailussa.

Kehittäviä matkailukokemuksia valkealla tiellä toivottaa

Sulo Strömberg
Kerimäki

WALK ON WATER

Ystävien ihmetys oli suuri, kun hollantilainen Martijn van Boxel kertoi heille viettävänsä talven Suomessa. Kokemus on ollut miehelle itselleenkin positiivisessa mielessä erilainen kuin hän odotti. Ennalta pelätty kylmyys ei tunnukaan niin kylmältä, ja mikä ihmeellisintä, veden päällä voi kävellä ja ajaa jopa autoa. Vaikka Boxel on jo kokeillut talviaktiiviteetteja laidasta laitaan, on paljon, kuten avantouinti vielä kokematta. Talvinen Järvi-Suomi on hollantilaiselle todellinen extreme-kohde, jota hän suosittelee epäileville ystävilleenkin.

In this article I would like to share my experiences of the Lakeland Finland with you. My first view on the lakes in Eastern Finland was overwhelming. From a height of about five kilometres, in an aeroplane from Helsinki to Savonlinna, the clear skies revealed a beautiful landscape of numerous lakes and as many islands. I was truly impressed. But it wasn't only from a height I found this feature of nature impressive, also with both feet on the ground the landscape had a special effect on me. Being a so-called "cityboy" from the crowded and densely populated Netherlands, the widespread "emptiness" of this area, with a small village or town here and there, made me feel relaxed. It felt like getting away from the hustle and bustle of the busy cities at home and enjoying the silence and peace of the widespread nature.

I had this experience in autumn, and soon after my arrival in Savonlinna the weather started to change. As winter approached, the days got shorter quickly, and the temperature slowly dropped to freezing point. Rain turned into snow and soon the colourful green leaves of the trees were replaced by a white snow cover. With the temperatures dropping well below zero, Finland was changing its looks. The lakes started to freeze up and the green and sunny Finland rich in water became a vast area of snow and ice. In a matter of weeks the landscape changed completely.

This was the first time I experienced real winter in Finland, and it was different than what I had expected. When I told my friends back home that I was going to leave for Finland, they thought I was crazy. They didn't expect me to survive the severe cold and snowy conditions. However, my experience of Finnish winter has been completely different from what I expected. Although it's cold - temperatures of -25 degrees Celsius are no exception - it doesn't feel so cold. When it's freezing 3 degrees in Holland, you are really shivering due to the strong cold wind. But in Finland extreme temperatures are bearable. Without hardly any wind and with beautiful clear skies, the wintry Lakeland is a really enjoyable place. I have taken the very low temperatures more or less as an attraction. I have never experienced temperatures of this kind before, and due to the cold I have found the wintry Lakeland as a sort of an "extreme" holiday destination.

Activities in abundance

When I think of the wintry Finnish Lakeland, some things spring to my mind. For example, sauna, ice-swimming, ice-skating, skiing and ice-fishing. To experience a Finnish sauna is a must when you are in Finland, I can surely recommend it. I have heard that a good custom after the sauna is to jump into the ice-cold lake water in a hole in the ice. Although I haven't tried it myself yet, it somehow sounds like a big adventure. I hope to be able to do that some day - probably realizing then that it wasn't such a good idea after all.

Another thing that comes to my mind is ice-skating. It is a really popular sport in my home country, the Netherlands. As soon as there is only a little ice on the canals and lakes, everybody gets his/her skates from the loft and starts practicing. I expected the frozen Lakeland Finland to be an ice-skater's paradise. But actually hardly anybody is ice-skating on the lakes. I guess I forgot that the Finnish winter also brings another feature, snow, which makes skating on the lakes almost impossible. Luckily there are some ice-skating rinks in the neighbourhood, so I can still practice my skills.

Although skating on the frozen lakes might not be possible, skiing is. Skiing seems to be a favourite sport among the Finnish people. Very often I see people skiing over the lake. When I see them, I always wonder where they are heading to. I've tried skiing, cross-country skiing that is, myself a few times before. I didn't know that it was so tiring. Skiing on the frozen Finnish lakes is a very good combination of two things, enjoying nature and doing your workout.

Speed on ice

These are basically the things that come to my mind when I think about the lake area of Finland in the winter season, winter sports and nature. But there is one more feature of winter, which has nothing to do with sports or nature that I experienced here in Finland for the first time in my life. The cold winter weather made the impossible possible. Everybody thinks walking on water is not possible, but actually it's just a matter of being at the right place at the right time of the year. Finland in winter is the right place. The ice on the lakes is thick enough to walk on, it's even thick enough to drive on!

When I heard about the existence of several ice roads in the close vicinity of Savonlinna, I just had to go there. How would it feel to drive on water? Actually, finding the ice road in the maze of small forest roads wasn't so easy, but when we finally found it the level of adrenaline in my body increased rapidly. I was the lucky one to drive the car. Slowly we passed the sign that said driving on the ice road was at own risk. We drove a little further and finally the car was on the ice. Nothing happened. No cracking ice, no slipping tires, nothing special. The car behaved just as usual which somehow disappointed me. I had expected something more spectacular, but it was just like driving on an asphalted highway.

You don't need an ice road for driving a snow mobile, another nice thing you can do on a frozen lake. Luckily I had the chance to try driving one. I didn't know that those things have such an enormous power and that they are capable of reaching such high speeds. That snow mobile had more horse power than my girlfriend's Ford Fiesta! I couldn't resist trying to push the vehicle to its limits. However, when it was still accelerating at a speed of 80 km/h, I thought it was enough. By the way, I wonder if there are speed limits on the frozen lakes as I didn't see any traffic signs.

When I think of all my experiences here in wintry Finland I come to the conclusion that the Finnish winter, with all the activities it has to offer, was different, yet by no means worse, than I expected. So far, I've really enjoyed my stay in Savonlinna. I've enjoyed the winter sports and the ice road, and I even the severe cold weather. There is still a lot more to see and do. That's why I'm happy I'm not going back home yet but staying here and enjoying winter at its best! I can certainly recommend a visit to the Finnish Lakeland in winter, it's worth it for sure!

Martijn M.H. van Boxel
martijn.van.boxel@joensuu.fi

LINKKIVINKKEJÄ

Meillä:

www.kickbike.fi

Kickspark – nykypäivän potkukelkkailua lumella ja jäällä

www.suomenlatu.fi

Suomen Ladun sivuilta löytyy tietoa lukuisten talvilajien välineistä, tekniikasta, terveysvaikutuksista ja tapahtumista

www.finlandicemarathon.fi

Suomen suurin kansainvälinen luistelutapahtuma järjestetään 20. kerran helmi-maaliskuussa 2003.

www.ek-messukeskus.fi/normisto

Matkailun ohjelmajärjestäjien normisto tarjoaa hyödyllisiä ohjeita mm. moottorikelkkaretkien toteuttamiseen

Mualla:

www.autoped.nl/weissensee/engels.html

Weissensee Kicksled Days – kansainvälinen potkukelkkailutapahtuma idyllisellä Weissensee-järvellä Itävallassa

www.great-lakes.net/tourism/winter.html

Talvimatkailutarjontaa Pohjois-Amerikan suurilla järvillä

www.lakeofthewoodsmn.com/fishing/ice.html

Talvikalastusta kaikilla mausteilla Pohjois-Minnesotassa

www.winterfestival.co.nz

Uuden-Seelannin Queenstownissa järjestettävä, kymmenpäiväinen talvifestivaali tarjoaa jokaiselle jotakin lumeneleistosta jazziin.

TULOSSA:

KESTÄVÄ MATKAILU JA EKOTURISMI VUONNA 2003 JA TULEVAISUUDESSA -seminaari

Aika:

10.4.2003

Paikka:

Hämeen luontokeskus

Seminaarin tavoitteet ja sisältö:

Vuosi 2002 oli YK:n ympäristöohjelman UNEP:n kansainvälinen ekoturisin vuosi, saiko teemavuosi mitään aikaan? Ajankohtaisseminaarissa pohditaan ekoturismia ja kestävän matkailun käsitteitä ja tutustutaan muutamisiin case-esimerkkeihin sekä Suomesta että ulkomailta. Seminaarissa käsitellään ekoturismia ja kestävän matkailun osaa tämän päivän matkailussa ja matkailunkehittämisessä ja samalla pohditaan niiden tulevaisuutta. Seminaari on osa Matkailun PD –koulutusohjelman vuoden 2003 koulutustarjontaa, mutta avoin myös muille kestävää matkailusta kiinnostuneille.

Hinta:

50 euroa

Ilmoittautuminen 4.4.2003 mennessä: www.joensuu.fi/skk/matkailu

Lisätietoja:

Katariina Takanen
suunnittelija, matkailuala
Puh. (015) 511 7875, 050 348 7094
katariina.takanen@joensuu.fi

SUOMI-VENÄJÄ -MATKAILUN AJANKOHTAISSEMINAARI

Aika: 6.-7.5.2003

Paikka: Joensuun yliopisto, Kansainvälisen viestinnän laitos, Savonlinna
www.joensuu.fi/skk/matkailu

Kohderyhmät:

Suomen ja Venäjän välisen matkailun kehittämistä kiinnostuneet yrittäjät, kuntien matkailuvastaavat, muut alan toimijat, kehittäjät ja asiantuntijat Suomesta ja Venäjän lähialueilta.

Sisältö ja tavoitteet:

Seminaarissa luodaan ajankohtaiskatsaus Suomen ja Venäjän väliseen matkailuun ja sen kehittämisen haasteisiin ja uusiin yhteistyömahdollisuuksiin.

Seminaarin pääteemat ovat: (1) Pietari ja sen lähialue matkailukohteena – ajankohtaiskatsaus, (2) Venäläisten matkailu Suomessa – kehitystrendit ja Kaakkois-Suomen kilpailutilanne ja (3) Kehittämisfoorumi: matkailuhankkeiden vaikuttavuus, Suomi-Venäjä -matkailua haittaavat tekijät sekä Kaakkois-Suomen matkailun Venäjä -strategiat.

Seminaarin alustajina toimivat edustajat mm. Pietarin pääkonsulivirastosta, Venäjän matkailuakatemiasta, Pietarin ja Leningradin alueen matkailuhallinnosta sekä Suomi-Venäjä matkailukauppaa harjoittavista yrityksistä.

Seminaari on osa Matkailun Venäjä -foorumi -hanketta ja sitä rahoittavat Kaakkois-Suomen Interreg III A ohjelma ja Etelä-Suomen lääninhallitus. Seminaarikielinä ovat suomi ja venäjä.

Hinta:

Osallistumismaksu 80e. Ilmoittautuminen 22.04.2003 mennessä projekti-sihteerin Arja Lappalainen, puh. (015) 5117791, fax (015) 5117691, arja.lappalainen@joensuu.fi

Lisätietoja:

Projektipäällikkö Matti Aira puh. (015) 511 7879, matti.aira@joensuu.fi tai suunnittelija Riitta Eronen puh. (015) 511 7878, riitta.eronen@joensuu.fi

INTERNATIONAL LAKE TOURISM CONFERENCE

2-5 July, 2003 Savonlinna, Finland

www.laketourism.org

The first **International Lake Tourism Conference** invites a wide range of actors from the international tourism scene to discuss the value of lakes as a special resource in tourism.

The Conference is arranged to increase the understanding of lakes as a special resource for tourism development, as well as to further the research, planning, management and marketing of lake tourism. The Conference has following **objectives**:

1. To gather actors from both the public and the private sectors interested in the development of sustainable lake tourism
2. To open new insights into lake tourism from the perspective of a wide range of academic disciplines and tourism business alike
3. To exchange information on the best practises in the sustainable planning, development, management and marketing of lake tourism
4. To enhance international co-operation in lake tourism research and development

A Business Exhibition presenting cases on successful lake tourism projects, products and networks will be an integral part of the conference. The social programme will provide the delegates with a taste of nature and cultural delights at the heart of the Finnish lake district.

Call for Papers

We welcome papers relating to lake tourism from a variety of academic disciplines. Within the overall theme of the conference, a number of workshop sessions will be organised. All papers accepted to the conference will be published in the Conference Proceedings. Selected papers will be considered to be included in a book on Lake Tourism. Potential contributors will be contacted for further development of ideas.

Please submit your abstract (max. 500 words) through the Conference homepage by **March 31st 2003**.

Conference Themes

Theme A: Lake as a Tourism Destination

Theme B: Nature and Culture as a Resource in Lake Tourism Development

Theme C: Planning and Management of Lake Destination Development

Theme D: Value Added Services and Marketing of Lake Destinations

Organisers

The conference will be hosted by the Savonlinna Institute for Regional Development and Research/ Lake Tourism Project in cooperation with the Finnish University Network for Tourism Studies, both operating within the University of Joensuu.

Venue

The Conference venue will be the Savonlinna Campus of the University of Joensuu located within walking distance from the town centre. Bus transfers will be arranged to and from the hotels. The town of Savonlinna is famous for its internationally recognised opera festival held annually in the medieval Olavinlinna Castle. Located at the heart of the largest lake district in Europe, Savonlinna will offer the delegates the best of the Finnish lake landscape.

Conference fee and registration

Early Bird (by April 30, 2003) **290 euro**

Standard **350 euro**

One Day **230 euro**

The conference fee includes get-together, Thursday evening social programme and conference dinner, lunches as well as morning and afternoon coffees/teas.

The fee does

not include accommodation, opera performance, post-tour or insurance.

To register, please visit the conference web site at **www.laketourism.org**

Business Exhibition

We welcome you to participate in the Business Exhibition arranged in conjunction with the conference at the university campus. Serving as a bridge between academic tourism research and the tourism industry, the exhibition will be an ideal forum to present innovative projects, new products and networks related to lake tourism. The exhibition provides your organisation a unique opportunity to introduce your activities to, as well as exchange ideas and expand co-operation with an international audience. The stands (á 50 euro) are given out on a first-come first-serve basis.

Accommodation

Accommodation in selected hotels has been reserved for the participants. Please make the reservations for the hotel rooms as well as for the opera tickets and the post-tour at the **Savonlinna Tourist Service** (Sales Secretary Päivi Ruuskanen) by telephone +358 15 517 5116, fax +358 15 517 5123 or e-mail paivi.ruuskanen@touristservice-svl.fi. Please remember to inform the quota "Lake Tourism Conference".

Further information

Updated information on the Conference will be available at www.laketourism.org.

Contact person

Ms. Tuija Härkönen
Lake Tourism Project
e-mail: tuija.harkonen@joensuu.fi
tel +358 15 5117 645 gsm +358 50 3475 459

OHJEET KIRJOITAJILLE

Muuttuva Matkailu –lehdessä julkaistaan matkailututkimusta ja matkailuelinkeinoa käsitteleviä artikkeleja, kirja-arvosteluja ja keskustelualoitteita. Käsikirjoituksen voi toimittaa Word-tiedostona vastaavalle toimittajalle (ks. yhteystiedot lehden takakannesta). Erikseen sovittaessa myös paperituloste käy. Mukaan tulee liittää kirjoittajan yhteystiedot.

Kirjoita artikkelin alkuun 50-80 sanan johdantokappale eli ingressi. Johdannon tulisi herättää lukijan mielenkiinto artikkelia kohtaan.

Lähdeluettelossa mainitaan vain ne lähteet, joihin on viitattu. Tekstin sisään viittaukset tehdään seuraavasti: (Toivonen 2000:34), (esim. Toivonen 2000; Belkin 1992; Miettinen 1986), (Simonen 1996:65-69). Noudata koko kirjoituksessa yhtenäistä viittauskäytäntöä.

Esimerkkejä lähdeluettelon kirjallisuusviitteistä (huomaa, että etunimestä on käytetty vain alkukirjainta):

Vuoristo, K-V & Vesterinen, N. (2001). Lumen ja suven maa. Suomen Matkailumaantiede. WSOY, Helsinki.

Kokkonen, P. (2001). Matkakohteena maailma. Matkakohde-käsitteen merkitys Matkailu 2001:2, 6-11.

Römpötti, H. (1999). Don Rosa toi ankat Kalevalaan. Helsingin Sanomat 10.11.1999.

Kaikki tarjotut artikkelit arvioidaan. Kirjoittajille lähetetään toimituksen oikolukema ja mahdollisesti korjaama versio vielä kirjoittajan hyväksyntää varten. Kirjoittajille lähetetään kaksi kappaletta Muuttuva Matkailu –lehteä. Tarvittaessa lisätietoja saat lehden vastaavalta toimittajalta.

Itä-Suomen lääninhallitus
Sivistysosasto

EUROOPAN YHTEISÖ
Rakennerrahastot

MUUTTAVA MATKAILU

painos 500 kpl
ISSN 1457-3849

Internet <http://www.matkailu.org>

Julkaisija: Matkailuosaamisen tietokeskus,
Matkailualan verkostoyliopisto
Joensuun yliopisto

Yhteystiedot: Kuninkaankartanonkatu 5,
PL 78
57101 SAVONLINNA
Puh. 015 - 5117673
Fax 015 - 5117690

Vastaava toimittaja: Markku Laitinen
markku.laitinen@joensuu.fi

Taitto ja paino: Joensuun yliopistopaino